

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR ANABİLİM DALI
SERAMİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

KÜRESELLEŞMENİN
SERAMİK SANATI VE EĞİTİMİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özlem ELİGÜL

Danışman :Yrd. Doç. Olcay BORATAV

Ankara
Eylül- 2009

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI ÖRNEĞİ

Özlem Eligül'ün Küreselleşmenin Seramik Sanatı ve Eğitimine Etkisi başlıklı tezi 14.09.2009 tarihinde, jürimiz tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Anabilim Dalı Seramik Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Olcay Boratav

Üye : Doç.Dr. Canan Deliduman

Üye : Yrd. Doç. Dr. Gülgün Alpan

ÖNSÖZ

Seramik; çağlar boyunca geçmişten geleceğe köprü olan ürünlerle, insanoğlunun çevresini zenginleştirmiş, uygarlıkların tanınmasında önemli katkılar sağlamıştır.

Doğuşu binlerce yıl öncesine dayanan seramik, yeryüzünün pek çok yerinde bulunan kilin, insanoğlunun elinde biçimlenip, pişirilmesiyle yaşamın ayrılmaz bir parçası olma niteliğini kazanmıştır. Var olduğu çağın koşulları, imkan ve tekniklerine paralel olarak sürekli farklılaşma içerisinde olsa da seramiğin dili evrenseldir. Bu evrensel dilin yaratılması etkileme, etkilenme ve etkileşim kavramları ile birlikte olmaktadır.

Bu çalışma, küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkilerini saptanması amacıyla yapılan bir araştırmayı içermektedir.

Araştırmanın birinci bölümünde; problem durumuna bağlı olarak, problem, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar yer almaktadır.

İkinci bölümde; küreselleşme, küreselleşmenin sanata etkisi, seramik sanatı üzerine etkisi ,seramik sanat eğitimine etkisi ile ilgili kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci bölümde, küreselleşmenin eğitime, seramiğe ve sanata etkisi ile ilgili yapılan çalışmalar yer almaktadır.Araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımları belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde; araştırmanın yöntemi, evreni ve örnekleme, verilerin toplanması, bilgi toplama formunun geliştirilmesi ve verilerin analizinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde; elde edilen bulgular tablolaştırılmış ve tablolar

yorumlanmıştır.

Beşinci lmde ise elde edilen bulgular doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmiş ve araştırmaya getirilen öneriler yer almıştır.

Araştırma süresince bilgi birikimiyle çalışmaya ışık tutan danışmanım Yrd. Doç. Sayın Olcay BORATAV'a; çalışmamın yöntem bölümün, taplo analizlerinde ve yorumlarda bana zaman ayırdığı için Yrd. Doç. Dr. Sayın Gülgün ALPAN BANGİR'e; her türlü; değerli fikirlerini benimle paylaşıp yardımcı olduğu için ,arkadaşım Semlin ÖZKAN'a; istatistiki verilerin elde edilmesi aşamasında yardımcı olan, çalışmam süresince yardım ve desteklerini esirgemeyen bu yolda inanıp, her zaman yanımda olan çok sevdiğim eşim Gökhan ELİGÜL'e ve değerli aileme teşekkür ederim.

Ankara, Eylül 2009

Özlem ELİGÜL

ÖZET

KÜRESELLEŞMENİN SERAMİK SANATI VE SERAMİK EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ Eligül, Özlem

Yüksek Lisans Tezi, Seramik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Olcay BORATAV

Eylül– 2009

Bu çalışma, küreselleşmenin seramik sanatı ve seramik eğitimi üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri, küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri, küreselleşmenin seramik eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri alt problemler olarak belirtilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye de bulunan seçkisiz yöntemle seçilmiş 11 yüksek öğretim kurumunun 26 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Bilgi Toplama Formu kullanılmıştır. Araştırmada, bilgi toplama formu ile elde edilen veriler, yüzde (%), frekans ve aritmetik ortalama içeren betimsel istatistik tekniklerden yararlanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğretim elemanlarının küreselleşmenin sanat seramik sanatı ve seramik eğitimini olumlu ve olumsuz yönlerde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Sanat,Seramik,Seramik Eğitimi

ABSTRACT

THE EFFECTS OF GLOBALIZATION ON SERAMIC ART AND SERAMİC EDUCATION

Eligül Özlem

Graduate Thesis, Ceramics Education Program

Thesis Advisor Asst.Prof. Olcay BORATAV

September – 2009

This study was done with the aim of searching the effects of globalization process on ceramic art and ceramic education.

The experts opinions of the globalization on the effects of ceramic art and the experts opinions of the globalization on the effects of ceramic education are specified as the inferior problems. Examples of this research, 11 higher education council's 26 faculty member's are farming who have been chosen not so much method and found in Turkey.

As data collector form of collection of data was used which was developed by the researcher. During the research the info which were got with the info collection form were analyzed by getting benefit percentage (%), frequency and arithmetic average statistics techniques which includes.

At the end of the research it is determined that faculty members had effects on art, ceramic art and ceramic education both in good and bad sides.

Keywords: Globalization, Art, Ceramics, Ceramics Education

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JURİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
RESİMLER LİSTESİ	x

BÖLÜM I

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	4
1.3. Önem	5
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	6

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1.1. Küreselleşme	7
2.1.2. Küreselleşmenin Sanata Etkisi.....	12
2.1.3. Küreselleşmenin Seramik Sanatına Etkisi	12
2.1.4. Küreselleşmenin Seramik Sanat Eğitimine Etkisi	20

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	33

BÖLÜM III

3. YÖNTEM	35
3.1. Araştırma Modeli	35
3.2. Çalışma Evreni	35
3.3. Verilerin Toplanması	37
3.4. Bilgi Toplama Formunun Geliştirilmesi	37
3.5. Verilerin Analizi	38

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR	39
4.1. Küreselleşmenin Sanat Üzerine Etkisine Yönelik Uzman Görüşleri Nelerdir? Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	39
4.2. Küreselleşmenin Seramik Sanatı Üzerine Etkisine Yönelik Uzman Görüşleri Nelerdir? Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	48
4.3. Küreselleşmenin Seramik Sanat Eğitimi Üzerine Etkisine Yönelik Uzman Görüşleri Nelerdir? Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER	60
5.1. Sonuç	60
5.2. Öneriler	62

KAYNAKÇA	64
EKLER	68
Ek-1 Öğretim Elemanlarına Uygulanan Bilgi Toplama Formları	68

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
TABLO 1:Araştırma Örnekleme	36
TABLO 2: Küreselleşmenin Sanat Üzerine Etkisine Yönelik Öğretici Elemanı Görüşleri	39
TABLO 3: Küreselleşmenin Seramik Sanatı Üzerine Etkisine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri	46
TABLO 4: Küreselleşmenin Seramik Eğitimi Üzerine Etkisine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri	52

RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa
RESİM 1: İlk Afiş Örneği	12
RESİM 2: Joseph Nicephore Niepce 1826 ‘çekilen ilk fotoğraf’	14
RESİM 3: Rouen Cathedral Effects Of Sun End Of Day	15
RESİM 4: Jeff Koons, Two Ball 50\50 Tank, 1985	19
RESİM 5: Klasik Seramik-Gaga Ağızlı Testi	21
RESİM 6: Klasik-Modern Sentezci Seramik Elsa Radu	22
RESİM 7: Soyut Özgün Form-Ewen Handerson	23
RESİM 8: Seramik Heykel-Leizle Pekele	24
RESİM 9: Endüstriyel Seramik –Lavabo	24

BÖLÜM

I

GİRİŞ

Bu bölümde küreselleşmenin seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik yapılan araştırmanın problemi açıklanmış, amacı ve önemi verilmiştir. Araştırma ile ilgili varsayımlar, sınırlılıklar belirlenmiş ve kullanılan terimlerin tanımları açıklanmıştır.

1.2.Problem

Küresel sözcüğünün yaklaşık 400 yılı aşan bir tarihi olmasına karşılık küreselleşme kavramı 1960'larda kullanılmaya başlanmıştır. 1980'li yıllardan itibaren de kullanımı sıklaşmıştır.

Küreselleşmenin entegrasyon, küçülme, birleşme, etkileşim, enformasyon gibi kelimeleri çağrıştırdığı kabul edilse de kültür ve dolayısıyla kimlik bağlamında oluşturduğu etkiler düşünüldüğünde kelimeye daha geniş bir sorumluluk yüklemek gerekir. Kavram, sosyal bilimlerin hemen hemen hepsiyle doğrudan ve dolaylı bir etkileşim içinde olduğu halde ekonomiyle ilişkisi yönünden daha geniş bir literatür sunmaktadır. Bunun yanında siyaset, hukuk, kültür gibi alanları da etkisine almış ve dönüşüme uğratmıştır. İnsana ait pek çok alanda dönüşüme yol açan küreselleşmenin tehditleri ve fırsatları ya da her iki durumun artıları ve eksileri dikkate alındığında birçok tanımı ortaya çıkmıştır.

Batı'nın dışında kalan dünyada da Batı'daki yaşam biçiminin yaygınlaştığı, tüketim anlayışının giderek Batı'yla entegre hâle geldiği, iletişimdeki yayılma ve uluslararası şirketlerin ve uluslar üstü örgütlerin etki alanlarının genişlediği bir dönemi nitelendirmek için yaygın olarak "küreselleşme" kavramının kullanıldığını görülmektedir (Altun, 2004, s.45).

Küreselleşmeye dair ortaya atılan tanımlara baktığımızda, dünya üzerinde mal,hizmet, bilgi, kültürel değer ve insan hareketliliğinin ülkelerin sınırlarını geçiren ve anlamsız hâle getirmesinin yanında (Çetinkaya, 2002.s.11.); oldukça karışık, karmaşık, inişli-çıkışlı, çelişkili, etkilediği alanlarda doğacak sonuçlar kadar, doğuracağı sonuçlardan kendisinin nasıl etkileneceğine ilişkin tahminde bulunmanın oldukça zor

olduğu bir donemi akla getirmektedir (Aydın, 2002, s. 13). Boyle olunca “Kureselleşme, bir anlamda, maddi ve manevi değerlerin ve bu değerler çerçevesinde oluşmuş birikimlerin ulusal sınırları asarak dunya çapında yayılması anlamına gelir”(DPT,1995, s. 1).

Bu sınır ötesine akısın neredeyse insanı ilgilendiren her alanda gerçekleşmesi, kuskusuz, söz konusu kavramın kapsayıcılığı ve bu alanlardaki etkileşimin boyutları hakkında oldukça geniş bir araştırma sahası ortaya çıkarmıştır. Ayrıca küreselleşmeyle ilgili yapılan tanım ve açıklamalarda ele alınan serbest piyasa ekonomisi, demokrasi-liberal demokrasi, gelir dağılımı, acımasız rekabet, uluslararası şirketler, bölgesel güçlerin etkinliği, çevre sorunları, ulus-devlet, hukuk gibi konuların her birinin ayrı ve bir o kadar da iç içe girmiş alanlar olması nedeniyle kavrama standart bir izah getirilememiş; bilim çevrelerinin ortak katılımını gerektiren bir değerlendirmeye ihtiyaç oluşmuştur. Bu bağlamda küreselleşmenin; evrenselleşmeyi, yerelleşmeyi, özgürlüğü, demokrasiyi, dinsel inançları, mitleri, vb. savunmayı çağrıştırması kavramın göreceliliğine uygun olarak kavrama farklı açılardan bakılmasına yol açmıştır. Uzun tarihi açısından küreselleşme kavramının bu çağrışımları yapması olağan bir durum olsa da günümüzde etkilediği alanlar açısından düşünöldüğünde kavrama seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi açısından bakmak son derece önem kazanmıştır.

İnsanlığın, tarım toplumundan sonra 18. yüzyılın ortasından beri yasadışı en önemli olay olan Sanayi Devrimi'nin oluşturduğu sanayi toplumunda gerçekleşen dönüşümlerin geldiği noktada, Teknoloji Toplumu ve nihayet Bilgi Toplumu bulunmaktadır (Kozlu,2003,s.68-69). Günümüzde, artık bir ülkenin küreselleşmedeki yerini teknolojik gücünün belirlediği kabul edilen bir gerçek olmakla birlikte üretilen teknolojinin dilini kullanma düzeyi de bu yerin belirlenmesinde yadsınamaz bir yere sahiptir. Teknolojiyi gerek kullanabilmek, gerekse üretenlerden alabilmek için de üretenlerin dilinden konuşmak gerekmektedir. Sadece dilin değil, teknolojiyi üretenlerin düşünce sistemlerinin ve yaşam tarzlarının da alınan teknolojiyi daha etkin kullanmada önemli bir payı vardır. Örneğin, içinde bulunulan yüzyılda milyonlarca gencin ingilizceyi öğrenme çabasının ardında farklı kültürel birikimleri bu dil yoluyla tanımaktan ziyade, ingilizceyi bilmenin getireceği is imkânlarından yararlanmak olduğu ve bu durumunda öğrenilen dile ait kültürle bir etkileşimi kaçınılmaz kıldığı bilinmektedir (Berger, 2003, s.11).

Berger'in (2003, s.12) tarifine göre; is dünyasının, eğitim dünyasının, aydın(intelligentsia) ve sanatçı dünyasının yarattığı kültürel taşınmada vazgeçilmez bir unsur olan teknoloji en basta gelen kültür aktarım aracı olmuştur. Bununla birlikte, bir teknolojinin kullanılabilirliği, o teknolojinin; gelişmede en büyük faktör, ilerlemenin en önemli şartı düşüncesini kendisinden önce kullanıcılarına kabul ettirmiş olmasının da büyük bir payı vardır. Böyle bir düşünsel zemin üzerine oturan teknoloji, kendisine ait bilgiyi de tüketime sokmakta ve bilgi satılabilirliği oranında değer kazanılmaktadır.

Her dönemde bilimsel, toplumsal, kültürel gelişim ve değişimler sanatçıları ve yapıtlarını etkilemiştir. Bu etkiler sanatçıları değişik teknikleri araştırmaya sürüklemiş, yani yeni perspektiflerin doğmasına vesile olmuştur (Gülmez, 1987, s.60).

Günümüzde ekonomik ve kültürel gelişimde seramik sanatı ve endüstrisi en büyük etken rolü oynamaktadır. Çünkü toplumların, çağdaşlaşma aşamalarında seramik sanatının kökenleri ve gelişmişliği rol oynamaktadır. Bu da hem kullanım hem endüstri hem de sanat boyutunda seramiğin önemini göstermektedir (Oral, 2005, s.81).

Seramik, başlangıçtan günümüze kadar evrensel oluşum gerçeklerine uygun bir şekilde gelişmiş ve süreklilik kazanmıştır. Her çağda, ait olduğu çevrenin ve dönemin gerçeklerini sanatçı kişiliği ile özdeşleştiren bir yapıda görülmektedir.

Seramiğin sanat olarak ele alınmasının temeli; Sanayi Devrimi'nin bir karşıt hareketi olarak doğan "Arts and Crafts" hareketine dayanmaktadır. Bu hareket el sanatları ve fonksiyonel sanatların önemini vurgulamak, sanayinin sonucu olarak el sanatlarının yok olmasını önlemek amacıyla başlamıştır. İngiltere'de ki bu gelişimi, Almanya'da "Bauhaus Okulu" izlemiştir. Bu iki önemli okul seramik sanatının gelişimini hızlandırmış ve sıradan aşağı görülmesini engellemiştir. Bauhaus'un ortaya çıktığı dönem, yüksek sanat düşüncesinin sarsıldığı, aristokrasinin çöktüğü, sosyal sınıfların değişikliğe uğradığı bir dönemdir. Yeni gelişen ortam ve yeni anlayış seramik sanatının içinde sınırsız uygulama yöntemlerinin doğması sağlanılmıştır.

Seramikte ilk endüstriyel Rönesans, tünel fırının icadı ile başlamıştır. Şekillendirme bölümünde ise, el tornalarının yerini otomatik tornaların alışı ilk değişimler sayılabilir.

"Son yıllarda toplum yaşamının her alanda geçirmekte olduğu değişimi içinde en çok tartışılan, konuşulan süreçlerden biri de küreselleşme ve bu süreçle beraber bireysel ve toplumsal yaşamda kendisini gösteren yeni yaklaşım ve söylemlerdir. Nasıl

bilimsel ve teknolojik alanda uluslararası etkileşim kaçınılmaz ve zorunlu ise, seramik sanatı alanında da dünyadaki değişimlere uymak kaçınılmazdır.

Küreselleşme ile değişen seramik sanatın da, ilk olarak anlayış ve teknik açısından makineyi veya makineleşmeyi yücelten bir düzen vardır. Her şeyin metaya dönüştüğü bir çevrede, seramik sanatçısı kendisine yön veren yapıcı yaratıcı niteliklerini bu yeni düzene uydurmak durumundadır.

Küreselleşme, sosyal bilimlerin hemen hemen hepsiyle doğrudan ve dolaylı bir etkileşim içinde olduğu halde seramik sanatı ve eğitimiyle ilişkisi yönünden daha geniş bir alan sunmaktadır. İnsana ait pek çok alanda dönüşüme yol açan küreselleşmenin tehditleri ve fırsatları ya da her iki durumun artıları ve eksileri dikkate alındığında birçok alanı etkilediği ortaya çıkmıştır.

Küreselleşme hemen hemen her alanı olumlu yada olumsuz bir şekilde etkilediği görülmektedir. Küreselleşmenin etkilediği alanlardan biriside seramik sanatı ve eğitimidir. Sanat ve sanat eğitiminin içinde de seramik sanatında teknoloji ve seramik eğitiminde de teknolojik aletlerle ve teknolojik gelişmelerle iç içe olmasından dolayı küreselleşmeden en çok etkilenen alan olsa gerektir. Bu bir varsayımdır. Bu nedenlerle bu araştırmanın yapılma gereği ortaya çıkmıştır.

1.2.Amaç

Bu çalışmanın yapılış amacı küreselleşme sürecinin sanat ,seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerindeki etkileri incelemektir.

Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır;

1-Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?

2-Küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?

3-Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?

1.3.Önem

Eldeki araştırma ile sağlanan bulguların, bundan sonra seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi ile ilgili olarak yapılacak çalışmalara katkısı olacağı düşünülürse; araştırmanın sanat eğitimcileri, Eğitim Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim elemanları, konuya ilgi duyanlar, öğretmenler, öğretmen adayları ve araştırmacılar için önemli bir kaynak olabileceğini söylemek mümkündür.

1.4.Varsayımlar

- Seçilen araştırma yöntemi; araştırma problemini çözmek için uygundur.
- Görüşlerine başvurulmuş uzmanlar gerçek görüşlerini yansıtmaktadırlar.

1.5.Sınırlılıklar

1.Araştırmaya yönelik bulgular; Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Seramik Bölümü, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Selçuklu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Kapadokya Meslek Yüksekokulu Seramik Bölümü öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlıdır

2. Bu araştırma küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkileri ile sınırlıdır.

3. Bu araştırma küreselleşmenin II. Dünya savaşı ile ortaya çıkış süresi ile sınırlıdır.

4. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi toplama aracı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada yer alan kavramlar aşağıda tanımlandıkları anlamda kullanılmıştır

Küreselleşme: Küreselleşme malların sermayenin ve emeğin tek tip düzenleme altında dünya üzerinde dolaşımı ve bunun giderek anındalaşmaya yönelmesidir (Geray,1996,s,3).

Küreselleşme dünya toplumlarının birbirine benzeme,buna bağlı olarak tek bir küresel kültürün ortaya çıkmasını veya toplumların kendi kimliklerini ve farklılıklarını ifade etmesi ve tanımlamasıdır (Sarıbay,2004.s.9).

Sanat: Sanat duygu ve zihin dünyasının estetik ölçülerle birlikte ifade edilme biçimi olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle “Sanat, dinleyen ve görende estetik bir zevk ve heyecan yaratan, gerçekliği sembolik, uyulaşımlı ve karşılıksız bir şekilde taklit ve ifade eden eser ve hareketlerdir” (Sena, 1972, s. 73) diye de belirtilmektedir.

Seramik:Anorganik materyallerden oluşan maddelerin şekillendirilmesi, dekorlanması,sırlanması ve pişirilmesi işlemleri yoluyla sert mamule seramik denir (Göğüş,1990,s,1).

Sanat eğitimi: Genel olarak sanatın tüm alanlarını içine alan yaratıcı sanatsal eğitimi, dar anlamda ise okullarda bu alana ilişkin olarak verilen derslerdir (Artut,2001,s,17).

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Küreselleşme

1980’li yılların basına değin dağınık ve sürekli olmayan bir kullanımı olan ‘küreselleşme’ sözcüğünün kullanımında ancak 1980’li yılların ikinci yarısına doğru hızlı bir artış gösterdiği görülmektedir. “Sözcüğün yaratıcıları her ne kadar net olarak tespit edilmiş değilse de sözcüğün ilk kez 1980’lerde Harvard, Stanford ve Columbia gibi prestijli Amerikan okullarında kullanılmaya başlandığı”(Yaman, <http://w3.gazi.edu.tr> ,1/4.), kaynaklarda küreselleşmenin kökeni konusunda en çok karşılaşılan bilgidir. Küreselleşmeyi ele alan hemen hemen tüm kaynaklarda, kelimenin adı geçen okullar aracılığıyla yaygın hale getirildiği de belirtilmektedir. Ayrıca 1980’lerin sonlarına kadar akademik çevrelerde ve yayınlarda ender rastlanır bir sözcük olan küreselleşmeye özellikle son on-onbeş yıldır değinmeyen hiçbir siyasal ya da iktisadi söylem yok gibidir.

Küreselleşme teriminin birden yaygınlaşması terimin anlamının açık olmamasında ve olguya ilişkin tutumların farklı olmasında oynadığı rol büyüktür. Küresel sıfatı, kullanımlarından yola çıkılarak yakalanabileceği gibi, nitelediği şeyin tam anlamıyla dünya çapında oluşunu ifade eder. Burada dünya çapında oluş ile kastedilen ise zaten halihazırda yaygın bulunmakta olan da dahil, ancak bundan daha çok ‘dünya düzeyinde tümüyle etkili olması mümkün olan’ anlamındadır. Örneğin, ‘küresel toplum’ gibi sıkça rastlanan ifade, bilindiği üzere dünya üzerindeki tüm yerleşimlerin birbiri ile olan ilişkilerinin, pek çok faktör sebebiyle yoğunlaşması yoluyla gerçekleşmesinin mümkün oluşuna gönderme yapar.Yine ‘küresel piyasa’ gibi bir ifade ile de dünya üzerindeki tüm ekonomi ilişkilerinin, üretim ve hizmet süreçlerinin tek bir pazar mekanizması gibi kurulabileceğinin mümkün oluşu kastedilmektedir. Bu tespitleri “küresel kültür”, “küresel ısınma”, “küresel tehdit” gibi ifadeler için de yapmak mümkündür. Konuya az çok ilgili hemen herkes için küreselleşme iki ayrı anlama sahiptir.

Bunlardan ilki küreselleşmenin daha çok kapitalizm kavramıyla ilişkili olarak ekonomik ve siyasî boyutu bulunan bir olgu olması, ikincisi ise küreselleşmenin kültürel boyutu ile ilgisinde bir dünya sistemi şeklinde ortaya çıkan bir olgu olmasıdır.

İlki açısından küreselleşmenin odağı, halihazırda herkesçe kabul edilir olduğu gibi, kapitalizmin yükselişi, bilimsel gelişmeler, teknolojik yenilikler ile bir şekilde insanlığı günümüz küreselleşme koşullarına taşıyan tarihsel gelişmelerdir. İkincisi açısından ise küreselleşmenin odağı, günümüz dünyasını tek bir mekân haline getiren tarihi süreçler sonucunda yakalanan saydamlığın talep ettiği, dünyayı bir bütün olarak kabul etme gerekliliği ve bu sayede kürenin tek bir mekân olarak billurlaşmasını sağlayan tarihsel gelişmelerin sağladığı olanağı toplumsal-kültürel bir sistem olarak ortaya koyma ve kolektif kimlik, uzlaşım, evrensel katılım teorileri geliştirme çabalarıdır.

Küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında çok sayıda faktörün etkisi olmuştur. 20. yüzyılın başlarında meydana gelen 1. ve 2. Dünya Savaşlarından sonra dünya pek çok yönü ile değişmiştir. Alışılmış dengelerin hemen hemen hepsi çökmüş ve dünyada yeni bir oluşum başlamıştır. Çöken ve değişen dengelerin başında eski ekonomik güçler ve bunlara bağlı olan siyasî otoriteler gelmiştir. İmparatorluklar ve krallıklar ile bunların güç kaynağı olan çeşitli kıtalara yayılan sömürgeleri tek tek bağımsızlık olarak dağılmıştır. Ekonomik ve siyasî dengeler değişirken buna paralel olarak sosyal ve kültürel değer ve dengeler de yok olmuş, ortaya çıkan boşlukları yeni dengeler doldurmuştur. Daha önce birkaç büyük güç arasında kurulan siyasî kuvvet dengesi yerini iki kutuplu ve iki bloktan oluşan yeni bir yapıya bırakmıştır. 1945'lerden sonra başlayan dönem, soğuk savaş yılları dönemidir ve burada tüm politik anlayış ve yaklaşımlar farklı hale gelmiştir. 1990'lardan sonra dünya ülkelerinin kendilerini içinde buldukları durum oldukça karışık bir düzen hatta birçok kişiye göre düzensizliktir. Bazı yazar ve düşünörlere göre bu yeni çok merkezli denge düzenidir (Akgönenç, 1998, s.123).

Bu yeni dünya düzeni, Batı modernliğinin belli alanlarda değişiklik yaşamasının önünü açmıştır. Uluslararası siyasî yapının değişimi, iki kutuplu siyasî denge sisteminin çökmesi ve iletişim alanındaki gelişmeler yeni bir kavram olarak küreselleşmeyi gündemin tartışma konusu haline getirmiştir. Bu yeni düzende çok kutuplu güç ilişkilerinin birbiri içine geçtiği istikrarsız bir siyasî yapı dünya siyasal sistemine egemen olmuştur.

Küreselleşmenin iki temel kaynağından olan birincisi, Sovyetler Birliği'nin dağılması ise de ikincisi teknoloji alanındaki gelişmelerdir. İnsanlar arası ilişkileri etkileyen teknolojik gelişmeler eskiden beri olmakla birlikte, özellikle bilgisayarın keşfi ve gündelik hayatımıza girmeye başlaması ve ardından internetin iletişimde önemli bir

araç halini almasının tarihi pek eski değildir. 1960'lerden itibaren gelişmeye başlayan, bilişim ve iletişim teknolojileri, 1980'lerden sonra bilgisayarın küçülmesi ve ucuzlaşmasının ardından internetin de yaygınlaşması ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bütün bu araçlardan yararlanan insanların değişik kültürlerden etkilenmesi kaçınılmaz olmuştur (Durgut, 2004, s.89-90).

Küreselleşmeyi yeni bir olgu olarak tanımlayanlar arasında kimileri bu olguyu daha çok teknolojik gelişmelere bağlamakta (teknolojik-gerçekçiler), kimileri soğuk savaş sonrası Doğu Blok'unun yıkılması ve serbest piyasa modelinin üstünlüğünün ortaya çıkmasını neden olarak göstermektedir. Böylece piyasa ekonomisinin bir dünya sistemi haline gelmesinin kaçınılmazlığı üzerinde durmakta, kimileri de küreselleşmeyi modernite kriziyle ilişkilendirmektedir. Bugünkü küreselleşmeyi kapitalizmin yeni bir evresi olarak yorumlayan ve geçmişle bağlayanlara göre de (neo-marksist yaklaşım), yaşadığımız süreç kapitalizmin ve serbest piyasanın yayılması ve derinleşmesi anlamından başka bir anlam taşımamaktadır (Giddens,1998,s.31-32). En az 500 yıldan buyana dünya kapitalist bir sermaye birikim süreci yaşamaktadır, bugün yalnızca kapitalizmin coğrafik alanını genişletme ve derinleşme sürecinin yeni bir evresi söz konusudur. Her ne kadar yeni bir olgu olarak sunulsa da, bu küreselleşme evresinde de sermayenin belirleyici gücü, tekelci yapının genişleme ihtiyacı açısından geçmişe göre bir fark yoktur.

Küreselleşmeyi yeni bir olgu olarak gören ve bunu hem modern dünyanın yetersizlikleri hem de artan farklılık ve duyarlılıklar ile açıklayan birçok yazar kültürel değişimi öne çıkarmaktadır. Örneğin Robertson, küreselleşmeyi kapitalizmin veya piyasanın bir evresi olarak açıklayan yorumları kültürü, kültürel farklılıkları göz ardı ettikleri için eleştirmekte ve bugünkü küreselleşme sürecinin kültürel bir dönüşümle açıklanabileceğini ileri sürmektedir (Robertson,1999, s.29). Robertson, küreselleşmeyi tarihsel bir süreç olarak ele almakla birlikte en başta kültürel öğeler olmak üzere bugünkü sürecin ayırt edici özellikleri üzerinde durmaktadır. Örneğin yalnız teknolojik alandaki hızlı gelişmeler değil fakat insan haklarının küresel bir nitelik alması, etnik, dinsel ve cinsel farklılıkların öne çıkması, uluslararası kuruluşların önem kazanması ve yeryüzüne, insanlığa ait bir duyarlılığın gelişmesi gibi birçok öğenin 20. yüzyılın sonlarında başlayan dönemi farklılaştırdığını belirtmektedir. Gerçekten bugün etkileşimin yoğun olduğu bu dünyada ilişkiler çok yönlü, çok düzeyli ve çok karmaşıktır.

İçinde yaşadığımız küreselleşmenin, birbirinden farklı düzeylerde gerçekleşmiş olsalar da, yalnız ekonomik değil hukuki, siyasal, kültürel birçok boyutu olan çok kapsamlı bir süreç olduğunu kabul etmek gerek (Giddens,1998, s.40).

Malların ve sermayenin serbestçe dolaşımının yanısıra, insanların daha sık seyahat etmeleri, bilgi-iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, İnternet kullanımının giderek yaygınlaşması, popüler kültürün türdeşleştirici etkisi ile birlikte küreselleşmenin bir başka boyutunun daha ortaya çıktığını görmekteyiz. Özellikle küresel düzeyde oluşmuş olan bilgi ağı, dünyanın diğer bölgelerindeki yaşam koşulları, gelişmeler ve olaylar hakkında, daha çabuk ve geniş bilgi sahibi olmayı sağlamıştır. Bu erişimin zamanla yol açtığı ulusal kimlik bilincinin zayıflaması ile de giderek dünya çapında düşünmek ve hissetmek söz konusu olmuş, böylece dünyayı bir bütün olarak algılamak küreselleşmenin yeni bir boyutu olarak gündeme gelmiştir. Her ne kadar bu yönlü bir küreselleşmenin oluşumunda da örneğin, yerli malı kullanma kaygılarının bir tarafa bırakılıp yabancı mal ve hizmetlerinde talep edilmeye başlanmış olması ve insanlar açısından önemli olanın nereden gelirse gelsin en iyi ve en ucuz mal ve hizmeti elde etmenin önemszenmesinin de payı olsa bile, dünya kenti olgusunda küreselleşmenin ekonomik boyutuyla katkısı bu kadarıyla olmakta, çok net bir biçimde apayrı faktörlerin de dünya kenti olgusunun gelişiminde etkili olduğu görülebilmektedir.

Küreselleşmenin hem nedeni, hem de doğal sonucu kabul edilen teknoloji, teknoloji ile iç içe yaşamaya başlayan toplumsal yapının yeniden şekillenmesini sağlar. Bu nedenle iletişim medyası, seyahat teknolojisi, haberleşme ağları vb. öğeler aracılığıyla insanların bir bütün olarak dünyanın daha çok farkına vardıkları sıkça vurgulanmaktadır (Somel, 2002, s.142.). Bu anlamda buna benzer pek çok gelişme ve olgu dünyanın tek bir mekan olarak var olabileceği, her bir insan teki için bunun kabul edilebileceği söylemlerinin yapılmasına olanak vermiştir. Dünya kenti adıyla anılan bu düşünce ve söylemlerin önümüzdeki yıllar boyunca da tartışılmaya devam edeceği açık bir konu olarak, toplumsal ve bölgesel çok kültürlülük ile ortak kültürler ve kimlikler gibi temalar arasındaki çekişmeyi daha uzun süre kendisine malzeme edineceğe benzetmektedir.

“1980’lerden bugüne özellikle iletişim ve bilgisayar teknolojilerinde yaşanan devrim zaman ve mekân kavramlarını köklü bir biçimde değiştirdi. Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler bir siber uzay oluştururken, özellikle İnternet aracılığıyla

sınır tanımayan mali işlemler, bilgi ve belge alışverişinin olanaklı hale geldiği sanal bir ekonomi ortaya çıkardı”(Ölmezogulları, 2002, s.48.).

Küreselleşme sürecinde dünya küçülürken bir yandan da parçalanmakta, farklılıkların altı çizilmektedir . Bu anlamda bir taraftan dünyanın tek bir yer haline gelme süreci küreselleşme kavramı ile tanımlanırken, diğer taraftan küreselleşme ekonomik, siyasal, kültürel düzlemde toplumsal değişmeye ilişkin tartışmaların arka planını oluşturmaktadır”(Aslanoğlu, 2002.s.124.).

Toplumsal değişimin hızlandığı günümüz küreselleşme sürecinde “bilgi, üretim sürecine yardımcı bir eleman olmaktan uzaklaşmış bilgi üretiminin kendisi bir endüstri haline gelmiştir”(Aslanoğlu, 2002,s.22.). Bilginin toplumsal ilişkiler bütünü içerisindeki yerinin değişmesinin bir diğer önemli sonucu ise bilgi üretiminin giderek hızlanması ve bunun sonucu olarak da mevcut bilgilerin eskimesidir. Bilginin değişen konumunun bir diğer anlamı da bilgiye erişimin toplumdaki eşitsizlik kaynaklarından biri haline gelmesidir. Bu sayılanlar üretim ortamında durmaksızın yenilik geliştirme yeteneğinin can alıcı öneme sahip hale gelmesinde ve bu yenileşmeyi kesintisiz arzulayan müşteri profiline ortaya çıkmasında önemli paylara sahiptir.

Habermas’a göre; teknolojinin gücü karşısında insan pasif bir hizmetçi, politik eylemler ise güçsüz ve zayıftır (Zimmerman, 2003/2, s.100.).Yeter ki, teknolojinin önünde onun gelişmesine engel olan hiçbir şey olmasın. Bir zamanlar toplumun egemen yapıları olan sosyal ve politik kurumlar, teknolojinin kendi kendisine yetki verme etkinliği içinde uygun yer bulmak için hızlı bir biçimde yeniden belirlenme uğraşısındadırlar. İşte bu nedenle, günümüzde küreselleşmenin kültürel ve siyasi boyutlarının belirleyicisinin, teknolojinin kendini geliştirmesini finanse eden ekonominin küreselleşmesi olgusunun olduğudur.

Habermas’a göre; teknoloji sadece belirli becerilerin sonucu değildir, o aynı zamanda “dünyayı hakim olunacak ve kendi çıkarları için kullanılacak bir yer olarak gören tutumun da adını koyar.”(Zimmerman, 2003/2.s.101.). Özellikle bir devleti saniyeler içinde yaşanılmaz bir coğrafyaya çevirecek derecede etki sahası geniş nükleer, kimyasal silahlar ve atom bombası bunu anlamada bize yardımcı olabilecek örnekler olarak görülebilir.

Bilim ve teknolojinin bugün geldiği başarılı nokta, bilginin insani değerlere aykırı kullanılması, bilimsel faaliyetlerin siyasi ve askeri iktidarların denetiminde

yapılır hale gelmesinden ötürü, dünya barısına yönelik kaygıların artmasında büyük bir rol oynamakta ve bu sebeple haklı eleştirilere maruz kalmaktadır. Ancak bilim ve teknolojinin bir taraftan da insan yaşamına getirdiği kolaylıklar ve kattığı anlamlar dolayısıyla küreselleştirilmesinin tüm dünya adına yararlı olabileceği vurgulanmaktadır.

2.2.Küreselleşmenin Sanata Etkisi

Hiç kuşkusuz küreselleşmenin, toplumların kültürel birikimlerinin birer yansıması (dışavurumu) olan sanatlara da bir etkisi vardır.

Sanatlar evrenseldirler ancak ulusal kimlikler taşırlar, dolayısıyla bu durum bütünleşme (entegrasyon) çabalarını engelleyici bir unsur olarak küreselleşmenin karşısında durmaktadır.

Küreselleşme ile gelişen iletişim birçok alanda olduğu gibi , sanat alanında da yenilikler getirdi. Sergiler, sanat hayatından haberlerin katkısının yanında, yeni ortaya çıkan reklam sektörüne sanatçılar hakim oldu. Reklamcılık, 1890’larda görsel sanatlarda afiş gibi yeni bir form da yarattı.

Resim 1- İlk afiş örneği

Sürekli çoğalan ve muazzam çeşitlikle ortaya konan tüketim mallarının tasarımı ve pazarlanması, sanatçı ve zanaatkarların yeni gelir kapılarından biri oldu.

19. yüzyılın sonlarında, 'Modern olmak' terimi günlük literatüre girdi. Sanat ve kültür hayatı ile ilgilenmek modern olmanın bir koşulu olarak görülmeye başlandı. Bu da, büyük çapta sanatın, aristokrasi ve burjuvazinin tekelinden çıkmasıyla mümkün olabildi (Cauguelin, 1992, s.18).

İyi ücret alan işçilerin, memurların ve 'modern' olmaya çalışan köylülerin, taksitlerle aldıkları ve oturma salonlarına koydukları piyanoların o dönemin önemli sembollerinden biri olması, modern olmanın göstergesidir.

Teknolojinin yeni olanaklar sunuşu ve kitle pazarını keşfi ile sanat, burjuva niteliğinden çıkıp halka indi. Sanatın, orta ve üst sınıfların dışında, alt tabakalara da hitap edebileceğini ve hatta bundan yüklü gelirler elde edebileceğini keşfeden işi bilirler, sanata yönelik, farklı kollarında sektörler oluşturdular. Bunun örneklerinden biri 19. yüzyılın son çeyreğinde, tüm Avrupa genelinde, tiyatro sayısında büyük artışlar görüldü (Berger, 1986, s.17).

19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında, sanatçıların asıl amacının değiştiği görülür. Bu tarihsel dönemde yaşanan sosyo-ekonomik değişimler ve küreselleşmenin teknolojik gelişmelerle hızla yaygınlaşması sonucu 20. yüzyılın sanat alanını da belirleyen temel faktörlerden biri olacaktır. Artık sanatçılar, dış dünyayla ilişki kurmak, onu betimlemeye yönelik eserler vermektten çok, kişisel görme biçimlerini yansıtmaya çabalamaya başladılar.

Teknolojik gelişmelerin sanat dünyasına bir diğer önemli etkisi de 'fotoğraf'ın bulunuşu olmuştur. 1820'lerde Fransa'da icat edilen fotoğraf, 1850'lerde ticari bir iş haline geldi. Burjuvazinin küçük portre resimlere olan büyük ilgisi, fotoğrafın gelişimine zemin oluşturdu. Önceleri fotoğrafın, sanatın yerini aldığını düşünen sanat çevrelerinin bir kısmı, fotoğrafa şiddetle karşı çıktı. Mesela Ingres, bu gelişmeyi, sanat alanının endüstriyel ilerleme tarafından istila edildiği olarak yorumladı. 1962 yılında, Paris'te bir firma, korsan fotoğraf basmaktan mahkemelik oldu. Mahkeme ise, korsan fotoğraf basımının, 'sanatsal mülkiyetin' çoğaltılması anlamına geldiğini yönünde karar verdi. Sonuç olarak fotoğraf, mahkeme kararıyla bir sanat dalı olarak ilan edildi (Berger.1986, s.5).

Fotoğrafın 1850'lerde yaygın olarak kullanılmaya başlanılmasının dışında, geniş kitlelerin, ürünlerin düşük nitelikli versiyonlarına ulaşmalarına olanak sağlayan röprodüksiyonlar sayesinde resim, düşük gelirli insanların evlerine de girmeye başladı.

Resim 2 Joseph Nicéphore Niépce 1826 "çekilen ilk fotoğraf"

Fotoğrafın sanat akımları üzerinde büyük etkisi oldu. Artık görüntü, tüm gerçekliğiyle anlık olarak dondurulabiliyordu ve ressamın artık belgesel nitelikli resimler yapmalarına gerek kalmamıştı. Bunun üzerine, akademik sanata da karşı çıkan empresyonistler, fotoğrafın yapamayacağı bir şey yapmayı tercih ettiler ve resmi, insan duyum ve algılarının dışı vurumu olarak gördüler. (örnek: Claude Monet, Rouen Katedrali) Empresyonizm, ressamın duyularıyla dünyayı nasıl algıladığının dışı vurumudur, dış dünyanın kendi üzerinde bıraktığı izlenimleri tuvale aktarmasıdır. Resim tarihinde ilk olarak, sanatçıların, göstermek istediklerinden çok gördükleri önem kazanmıştır. Ekspresyonizmde ise bireysellikte bir adım daha gidilmiş, sanatsal yaratıcılık, sanatçının kendi içindeki derinliğini yansıtması olmuştur. Kübizm ve Fütürizm gibi akımlarla bireysellik, soyuta uzanmış ve kişisel iç deneyimler, 20. yüzyıl sanatına damgasını vurmuştur.

Resim 3- Rouen Cathedral Effects of Sun End of Day

Fotoğraf, aynı zamanda resmin, izleyici gözündeki anlamını da değiştirdi. Resim, bulunduğu mekanla da anlam kazanan, aynı anda iki yerde görülmesinin olanaksız olduğu ve dünya üzerinde bir tane olduğu bilinen bir şeydi. Bunlar, fotoğrafla değişti, resim artık evlere girmeye başladı, günlük hayatın bir parçası oldu (Berger, 1986, s.20)

Küreselleşme, iletişim ve ulaşımın sanata bir diğer önemli katkısı da bilgi aracılığıyla oluşan yeni bir sanat ortamının uluslararası bir nitelik kazanmasıydı. Artık sanat tek merkezden değil, bir çok merkezden gelişmeye başladı. Ayrıca, merkezlerde de o güne kadar pek canlanamamış sanat kollarının geliştiği görüldü; Britanya’da drama ve bestecilik ile Avusturya’da resim sanatının gelişimi gibi.

Sinema, daha sonrasında televizyon ve video aracılığıyla, 20. yüzyıl sanatına tamamen egemen olan gelişmelerin en önemlilerindedir. Tarihte ilk kez, hareketin görsel sunumu, dolaysız, canlı çizimle özgürleşti. Yine, tarihte ilk kez öykü, drama veya gösteri, zamanın, mekanın ve seyircinin fiziksel doğasının dayattığı kısıtlamalardan kurtuldu.

Kısa filmler ilk kez, 1895-96 yıllarında, hemen hemen aynı anda Paris, Londra, ; Berlin, Brüksel ve New York’ta gösterime girdi. Bundan sonra ise, sinemanın etkisi olağanüstü oldu. 1910’lara gelindiğinde ABD nüfusunun yaklaşık %20’si, her hafta gösterime konulan kısa filmleri seyrediyordu. Amerikan film endüstrisi, “beş sentlik” haftalık gösterimlere büyük yatırımlar yaparken inanılmaz kazançlar sağladı (Fischer, 1968, s.,65).

Sinemanın bu başarısı, öncelikle, film piyasasının alt ve alt/orta sınıf halk kitlelerini hedef alarak, onları karlı bir biçimde eğlendirmek dışında başka hiçbir şey amaçlamamasından ileri geliyordu. Göçmenler ve işçilerin beş sentleriyle servetler edinen Hollywood, 1930'lara kadar sanatsal bir mesaj taşımayan olağanüstü bir araç yaratmış oldu. Üstelik filmler sessiz olduğu için dil engeline takılmadan dünya pazarını rahatlıkla sömürmesini sağladı.

Amerikan sinemasının tersine Avrupa sineması, daha elit tabakalara yönelmeyi seçmiş olsa da 1914'lere kadar sanatçıların ilgi duyduğu pek söylenemez. Ancak savaşın ortalarında, sanatçıların ciddi biçimde ilgilenmeye başladıkları sinema, 20. yüzyıl sanatını derinden etkiledi (Fischer, 1968, s.67).

1830 yıllarından itibaren makine bütün gücü ile yaşama yerleşti. Sanatsal üretim 'güçlerinin gelişmesi, maddi teknik olanaklara bağlıdır. Seri ve çok üretime yol açan makine üretimi, el emeğinin yerini alarak onu yok etmeye uğraştığı sıralarda, sanatsal kültürü de temelinden o güne kadar rastlanmadık şekilde sarsıntıya uğratmıştır. Hiçbir sanat makineye ve kütle halinde üretime karşı duramaz. Bundan da en çok sanatçı zarar görmüştür. Bilimsel açıdan, insan eliyle şekillendirilmesi mümkün olmayan biçimler, makine yardımıyla kolaylıkla biçimlendirilebilmiştir (Mutlu Erbay, A.g.e,s.51.).

Teknolojiyi sanata uygulama yönündeki ilk köklü girişim, 1920'de Naum Gabo'nun, elektrik motoruyla çalışan, ilk kinetik konstrüksiyonu gerçekleştirmesiyle olmuştur. Bu eser, sanatçının bilimsel ve teknolojik gelişme karşısında aldığı tavır bakımından, önemli bir örnek teşkil ettiği gibi, 1950'li yıllarda gelişim gösterecek olan 'Kinetik Sanat Hareket'i için de ilham kaynağı oluşturmaktadır.

20. yüzyılın ikinci yarısında sanat, toplumun dünyasını ve yaşam tarzını oluşturma görevi üstlenmiştir. Hava meydanları, sosyal konutlar, moteller, süper marketler, sergi, konferans ve kongrelerin yapıldığı büyük kültür merkezlerine ihtiyaç duyulması, büyük kentlerin kurulması, endüstriyel alandaki hızlı gelişmeler, kitle, iletişim araçlarının, çoğalması görsel sanat alanlarında da yeni ifade olanaklarını gündeme getirmiştir (İpşiroğlu,1993, s. 100).

Otel, okul, hastane gibi geleneksel yapı tipleri toplum çağının gereksinimlerine uygun olarak yeni bir anlayışla ele alınmaya başlamakta.

Dolayısıyla biçim ve fonksiyon önem kazanmaktadır.

20.yy ın görsel sanatlar serbest sanat olarak faaliyetlerini sürdürmekle birlikte öznel dünyaları aşır, olası dünyalara açılarak yeni gerçekler yaratmayı hedeflemiştir. Dünyanın her yerini saran moda salgını, kişisel özellikleri hatta etnik ve cinsel ayrımları bile maskeleyen ortak tipler yaratmıştır Bunun yanı sıra eski-yeni kavgası, kuşaklar arasındaki anlaşmazlıklar, ideoloji çatışmaları, eğitim ve öğretim kurumlarındaki patlamalar; çağ değişiminin yarattığı bütün bu bunalımlar insanı bireysellik bilincine doğru sürüklemiştir" (İpşiroğlu, 1993,s.101).

Günümüzde sanatsal üretim çok çeşitli biçimlere bürünmektedir.Çok yeni biçimler alabilen klasik anlatımlara (resim, heykel, müzik, tiyatro, dans) koşut olarak son yirmi otuz yıldır kitle sanatları (sinema, fotoğraf, çizgi film, televizyon vb.) büyük bir atılım içine girmektedir.Son yıllarda küreselleşme ile yaygın hale gelen video sanat,lazer, bilgisayar destekli müzikal yada görsel yaratım gibi teknolojik sanatların ortaya çıkmasına tanık olmaktadır.

Modern sonrası süreçte tüketimin farklılaşması ve yaygınlaşması, gündelik hayatı en az estetikleştirme kadar etkilemiştir. Artık kamu kuruluşları, şirketler ve devlet dışı örgütler, doğrudan alışverişi, meta tüketimini teşvik edecek festivaller düzenlemek için işbirliği yapmaktadırlar.Sermayenin küreselleşmesiyle birlikte kentlerin güzelleştirilmesi de yeni amaçlara hizmet etmeye başlar. Sanatsal yaratıcılık sadece kültür ürünlerinin yaratılmasına değil, aynı zamanda kentin paketlenip pazarlanmasında, başarılı bir gösteriye dönüştürülmesinde de kullanılır. Göz alıcı müzelerin, devasa sergilerin, bienal ve festivallerin son 20-30 yılda ciddi bir biçimde artması, kentsel dönüşüm süreçlerinden bağımsız değildir (Water ,1994, s.198).

Festival ve bienallere yatırım yaparak kültürle özdeşleşmeye, prestijlerini artırmaya çalışan sponsor şirketler de bunun örneği olmaktadır.

İstanbul'un, bienal ve festivallerin yoğunlaştığı bölgelerindeki dönüşüm de bunu belirgin bir biçimde yansıtmaktadır. İstanbul Bienali'nin en önemli mekanlarını kapsayan "tarihi yarımada"da kısmen restore edilen sevimli yapılarıyla, turistler ve diğer ziyaretçiler için çekici hale getirilen Sultanahmet bunun en tipik örneği olarak belirir. İstanbul'un önemi sadece Türkiye'nin ekonomi merkezi olmasından

kaynaklanmaz; aynı zamanda Türkiye'nin küresel sermayeye eklenme, bir dünya kenti olma potansiyeli taşıyan tek kenti olmasından da kaynaklanır (Water,1994, s.215).

Son zamanlarda Türkiye'de de belirgin bir biçimde gözlemlenen ve büyük sermaye grupları tarafından desteklenen organizasyonların ve çarpıcı sergilerin amacı, 'anlık' reklamlardan çok daha vurucu bir güce sahip olan sponsorluk mekanizmasıdır. Kentin neredeyse tümüne asılan Picasso posterleri aracılığıyla Sabancı grubu kendi prestij ve güvenilirliğini artırmakla kalmaz, uzunca süre devam eden bu görsel bombardıman ve tanıtım kampanyasıyla Sabancı markası dünya pazarına kendi kurumsal kimliğini farklı bir biçimde yansıtmaktadır. Dev firma bir biçimde izleyicileri Picasso aracılığıyla, Sabancı Atlı Köşke getirmekte ve gücünü farklı bir biçimde sergilemektedir.

Kentle başlayan estetikleşme süreci gündelik hayatı da kuşatır ve beden, cinsellik, moda bu tüketimsel gösterinin birer parçasına dönüşür, her şey ekonomik altyapılar gibi işlemeye başlar, el değiştiren, değiş-tokuş edilen imajlar olarak var olmaya koyulur(Lash,1994 s.198).

Temel işlevleri açısından kültür alanı içinde kabul edilen televizyon kanalı, yayınevi, galeri, müze gibi kurumların, 'gerçek'liğin toplumsal inşasında çok önemli bir rol oynamaya başlamaları. Bu anlamda, estetikleşme süreci, kültürün toplumsal işlevinde gerçekleşen ciddi değişiminden bağımsız olarak düşünülemez (Jameson, 1984,s,146).

Böylesi bir yapılaşmada sanatçının kendini ispatlayıp, varlığını sürdürebilmesi ancak simgesel sermayeden pay alıp zenginleşmesiyle mümkün olabiliyor. Öyle ki; sisteme entegre olamayan sanatçıların yaşama şansı giderek azalıyor. Dolayısıyla birçok sanatçı belli güç odaklarıyla uzlaşmaya, ortaklıklar kurmaya ve kendini pazarlamaya zorlanıyor (Beral,2006).

80'lerin Koons'u sonra 90'ların yıldızı Damien Hirst de, kariyeri şirket sponsorluğuna en bağlı sanatçılardan biri olarak öne çıkıyor. Robert Hewison'un belirttiği üzere Hirst'in kariyeri, başından beri sponsorlar sayesinde gelişti: Olympia & York ve Londra Rihtımları Geliştirme Şirketi'nin sponsor olduğu banal öğrenci sergisi Freeze'den, 1989'daki BT Yeni Çağdaşlar'a, 1994'de Serpentine Gallery'de Haagen-Dazs'ın desteklediği sergiden 1995'de sponsorluğunu Becks'in üstlendiği çağdaş opera

Agongo'nun sahne tasarımına kadar, arkasında hep sponsorlar vardı (Hewison, , 28 Mayıs 1995).

Resim 4- Jeff Koons, "Two Ball 50/50 Tank", 1985

Aslında şirketleşmiş sermayenin, özellikle büyük sermaye gruplarının sponsorluktan beklediği, somut finansal bir kazançtan çok, kentin sembolik ekonomisi içindeki yerlerini pekiştirmektir(Zukin,1995, s.271).

Küreselleşme içinde sanatın yenilikle özdeşleştirilmesi, iş dünyasına, kendini sanata destek veren, liberal ve ilerici bir güç olarak temsil etme olanağını tanır. İş dünyası, "yenilik" kavramını kendine mal edip sermaye dili içinde yeniden tanımlayarak, sanata müdahalesinin önemli ve meşru bir dava olarak sunar(Wu,1998, s. 28).

Akbank'ın başta caz festivali olmak üzere pek çok sanatsal etkinliği desteklemesi ya da Aksanat gibi prestijli galeriler aracılığıyla güncel sanatı sergilemesi, kendi güncelliğini de vurgulamasının bir simgesi gibi görünmektedir. Küresel ekonomide bir şirketin gücü menkul ve gayri menkullerinin ötesinde sanata ne denli yatırım yaptığıyla da açıklanmaktadır. Son yıllarda yerli sermayenin hızla bu alana yönelmesinin gerekçesi, kurumsal derinliğini göstererek güvenilir bir ortak olabileceğini potansiyel yatırımcılara hissettirmektir.

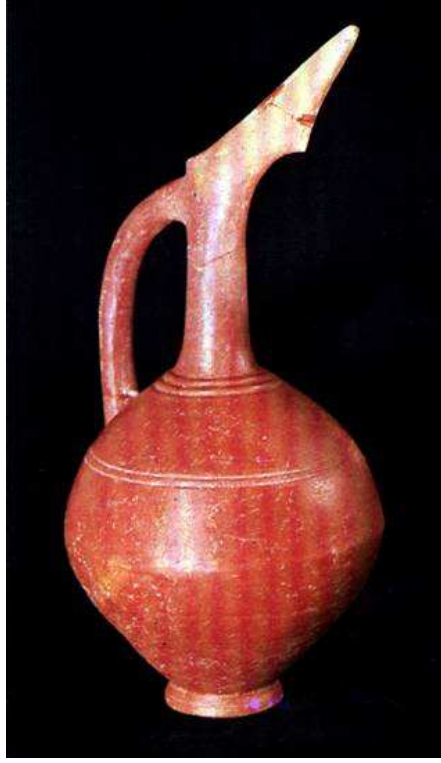
2.3.1. Küreselleşmenin Seramik Sanatına Etkisi

Üretim teknolojileri ve üretim ilişkileri içerisinde işlevsel niteliği ile öne çıkan seramik 18. ve 19. yüzyıllarda yaşanan sanayi devriminin etkisi ve Immanuel Kant'ın sanat felsefesindeki düşünceleri ile sanat ve teknik birbirinden ayrılmıştır. Yani sanat güzel bir şeyin tasarılanmasından bir şeyin güzel tasarılanmasına dönüşmüştür (Bozkurt,1994, s.89).

Bernard Leach, Japonya'da çömlekçiliği öğrenip İngiltere'ye dönerek Uzakdoğu seramiklerinin anlam ve değerini Batı'ya taşır, ve daha nitelikli, teknik ve estetik yönden zengin ürünlerin ortaya çıkmasını sağlar. Bu tür yaklaşımlarla seramik, gelişmeye başlar ve yeni pazarlar edinir, seramik okullarının açılması ve akademilerde bölüm olarak yer edinmesi söz konusu olur. Rönesans ve sonrası değişen çağ ve onun getirdiği yenilikler diğer sanat dalları gibi seramiği de etkiler.

Bugün seramik sanatı çağın koşullarıyla ve düşünce yapısıyla yeniden biçimlenmekte ve plastik sanatlar içinde kendi kimliğini oluşturmakta ve kazanmaktadır. Seramik en temelde bir malzeme ve tekniktir. Seramiği yapanın niteliğine göre, bir usta yapmışsa zanaat, bir sanatçı yapmışsa sanattır. Seramik bazen bunlardan birisi, bazen de hepsi olmaktadır.

Klasik Seramik Sanatı, başlangıcında ve sonraki gelişmelerinde temel olarak kullanıma yönelik, her tür eşyanın kilden sanatkarane şekillendirilip pişirilmesidir. Klasik yönelimiyle seramiğin temel ve yegane amacının, gündelik ihtiyaca yönelik bir işlev olduğu gerçeğidir ve bu işlev dışlanamaz. Klasik seramik sanatı tam karşılığı olan “Çömlekçilik” tir ve bu bir “Zanaat” tır (Galatalı,2001. s. 45)

Resim 5-Klasik Seramik –Gaga Ağızlı Testi

II. Dünya Savaşı sonrası değişen düzen ile birlikte klasik seramik sanatı yerini değişimlerle birlikte modern seramik sanatına doğru hızla bir değişime girmiştir. Modern Seramik Sanatının ortaya çıkış, oluşum ve gelişim sürecinde sanatçılar; anlatım dili açısından soyutlamacı tavırlarında, yelpazede bulunduğu yer, konusunu ele alış, irdeleyiş ve sunuş açısından farklılıklar gösterir.

Modern seramik sanatı içerisinde klasik seramiği kabul edip ona yeni anlamlar yükleyen seramik sanatçıları Klasik-Modern Sentezci seramiğe yönelerek Klasik Seramik Sanatından (çömlekçilikten), işlevsel, süslemeci mantığını ve biçimlerini kullanarak modern yorumlamalarla yeniden üretmedir. Klasik Seramik Sanatındaki çizgi, renk ve kompozisyonu zorlamadan, farklı bir ifadeyle, sistematığıne aykırı düşmeden, kullanıma yönelik çalışmalar ortaya koymak ya da deforme ederek ve işlevi dışlayarak, biçime yeni görsel plastik bir içerik kazandıran çalışmalar ortaya koymaktadır Klasik-Modern Sentezci yönelim. Klasiğin modern yaklaşımla yeniden üretimi olarak tanımlayabileceğimiz bu çalışmalar, Modern Seramik Sanatındaki Klasik-Modern Sentezci yönelimi oluşturmaktadır denebilir. (Galatalı.2001. s. 45)

Klasik Seramik Sanatında sanatçı, yaratıcılığa dayalı, yenilikçi ve sentezden kaynaklanan yeni bir görüş ve eser ortaya koymaktan çok, yapılanın en iyisini yapan,

beceri sahibi, zanaatkar, usta kimliği taşır. Küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan modern seramik sanatçısı ise, eleştirici tavrı, biçim ve içerik yaratıcısı olarak, kendine özgü anlatım dilini oluşturmuş, gerçek sanatçı niteliğine sahiptir.

Resim 6- Klasik –Modern Sentezci Seramik –Elsa RADU

Yeni düzen ile birlikte seramik sanatı içerisinde sanatçıların bir diğer yönelimi de Soyut-Özgün Forma yönelik seramiklerdi, soyut- özgün form yönelen seramik sanatçılarının Modern Seramik Sanatına estetik ve özellikle biçimsel yönden yeni form kapıları açtıkları ve yeni oluşumlara olanak sağladıkları yadsınamaz bir gerçektir. Fakat bir içerik barındırmayan ürünleri, sadece ‘form’a indirgemelerinden dolayı, alıcıda anlamlandıramama karmaşası, ortaya çıkan çalışmalarda ise niteliksizleşme ve yozlaşma gibi bir sonuç doğurmuştur. Bu yönelimi Galatalı şöyle değerlendirir: “Bu çelişkilerin sonunda hiç bir ifade taşımayan özgün biçimlerin ortaya çıktığını görüyoruz. Burada önemli olan husus, sanatçı seramiğe tamamen soyut nitelikte yaklaştığından öz’le birlikte temel yapı ayaklarının altından kaymaktadır ve bir anda plastik görsel boyutuyla karşı karşıya kalır.” (Galatalı.2001,s. 46)

Resim 7-Soyut Özgün Form –Ewen HANDERSON

Modern seramik sanatı içinde, son yönelim olarak karşımıza çıkan ‘Seraamik Heykel’, salt ve yetkin sanat niteliğine ulaşmakla, resim ve heykel sanatının karşılaştığı estetik ve görsel plastik sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Seraamik Heykel yöneliminde seramik artık bir malzeme niteliğiyle plastik sanatlarda yer edinmiştir denebilir. Seraamik, sadece sanatsal ileti aracı olarak malzeme niteliğiyle kullanımının yanında, ayrıca eserde verilmek istenen iletiye bağlı olarak, mesajı güçlendirmek için başka malzemelerle de kullanılır. Özellikle son yıllarda, seramiği heykele dönüştürücü ya da seramiğe özgü yöntemleri,diğer sanat dalarlıda da uygulamaya başladığı görülmektedir (Galatalı.2001. s. 47)

Resim 8- Seramik Heykel –Lezle PEKETE

Küreselleşmenin de etkisiyle Endüstri devrimi ile seramik el sanatı-zanaatı konumundan endüstriyel seramik sanatı konumuna yönelerek yeni bir alana kavuşmuş ve endüstriyel seramik sanatı, gündelik ihtiyaca dönük işlevlere hizmet eden, tamamen seri üretime yönelik piyasa koşulları içinde gerçekleşen bir alan daha ortaya çıkar.

Resim 9-Endüstriyel Seramik - Lavabo

Endüstri devrimi ile küreselleşme ile değişen yaşam şartları seramiğe teknik ve üretim koşullarında büyük kolaylıklar getirip endüstri alanında gelişme olanakları sağlar. Endüstri devriminin sağladığı bu olanağı, “Endüstri devrimini insanlığın kendisine getirdiği en büyük felaket olarak gören Morris, El Sanatları ve Sanat akımını başlatır”(Mutlu. 1997,s.15)

19. yüzyılın 2. yarısında gelişen “Arts&Crafts” akımı endüstri devriminin yok etmeye başladığı el sanatlarını canlandırmayı amaçlamış ve bu sayede seramik kilinin salt sanatsal kaygılarla ele alınabileceği düşüncesi gelişmeye başlamıştır (Dizdar,1994, s.81.). Bu düşünce çerçevesinde endüstriyel üretimin reddedilmesi ile ortaçağa özgü ustaların ve loncaların canlandırılması ve çömlekçiliğin hareketlendirilmesine çaba gösterilmiştir. Fakat endüstri devrimiyle İngiltere’deki geleneksel üretim yapan çömlekçi atölyeleri, endüstrileşme süreciyle hızlı ve ucuz üretim mantığıyla, tekdüze, yoz, süslü ve ucuz seramik ürünler sunmaya başlar.Bu da klasik seramiğin dışlanmasına zemin hazırlar.

Bugün seramik sanatı çağın koşullarıyla ve düşünce yapısıyla yeniden biçimlenmekte ve plastik sanatlar içinde kendi kimliğini oluşturmakta ve kazanmaktadır. Artık seramikte seri üretime uygun tasarımlar yapılmakta ve bu tasarımlar fabrikalarda kullanılmaktadır.

2.4.1.Küreselleşmenin Seramik Sanat Eğitime Etkisi

Sanatın eğitimi sanatın var olma tarihi ile eş zamanlıdır. İnsanın var oluşu ile başlayan sanat kavramı, başlangıcından bu yana beraberinde birçok yorum ve tanım getirmektedir. Süreç içerisinde, insan ve toplum hayatı değiştikçe, sanat eğitimi konusunda sunulan düşünceler ve irdelemeler güncellenerek devam etmektedir.

Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan çabadır. Sanat eğitimi; gençlere, estetik yargılara varabilme konusunda yardımcı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir (Erbay, 1997, s. 9).

Sanat eğitimi, bireyseldir. Bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütleme, estetik yaşamın yapılanmasını temellendirmek için gereklidir. Sanat eğitimi, yapıcı analizi öğretmek, belli şekillerde gözlem, orijinalite, buluş ve kişisel girişimi destekleyerek, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları; olmadan da beyinde gerçekleştirilme gücünü artırır (Erbay, 1997, s.11).

Sanat bireyin el becerisini geliştirmekte ve bireye sentez yapmayı öğretmektedir. Sanat bireye olayları, kendi benliğini ve kişiliğini koyarak çözümleme

fırsatı sağlamaktadır. Sanat kişinin dünyayı ve kendisini tanıması ve gerektiğinde değiştirebilmesi için fırsat olmaktadır.

Sanat eğitimi kavramı, 20. yüzyılın başlarında gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bir eğitim akımının içinde oluşmuştur. Sanat eğitimi kavramı geniş anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi; dar anlamda ise okuldaki ilgili dersleri tanımlamaktadır (San, 1983, s. 19).

Sanat bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabasına "Sanat Eğitimi" adını vermek uygun bir yorum olabilir (Artut, 2001, s. 89-90).

Bu çabanın özünde, toplumun en küçük üyesi olarak düşünebileceğimiz insanın uygar bir birey olması, uygar bir toplum oluşturmanın amaçlandığı dikkate alınırsa sanat eğitiminin daha geniş bir boyut içindeki görünümünü vurgulamış oluruz.

Sanat eğitimi, insanın genel eğitimi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Yaygın biçimde düşünüldüğü gibi, sanat eğitimi yalnızca yeteneklilerin eğitimi için . "lüks" değil, herkes için gerekli bir kişilik eğitimidir. Burada sanat eğitiminden amaçlanan, sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi, yani bireyin estetik eğitimidir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak şartları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinliktir (Gençaydın, 1990, s. 44).

Etkili bir sanat eğitimi etkinliği, yeterli programlar geliştirilmesi kadar onu uygulayacak olan sanat eğitimcilerinin gerekli bilgi ile donatılmış olmalarına bağlıdır. Yararlı bir sanat eğitimi programı geliştirecek olanın, sağlam bir sanat felsefesi bilgisinden hareket etmesi zorunludur. Öğretmenin ise böyle bilgilere sahip olmasından çok öncelikle sanat etkinliğinin yararına inanması, böyle bir anlayışı geliştirmiş olması gerekir (San. 1985, s,145).

Çağdaş eğitimin temel işlevi, çağdaş toplumu gerçekleştirebilecek insanları yetiştirmektir. Çağdaş insan bilim, sanat ve teknik alanlarında gerekli ve yeterli bilgi birikimine sahip, çağını yaşayan insanıdır.

Sağlıklı, dengeli ve uyumlu yaşaması hedeflenen insan, yaşamını en iyi biçimde sürdürüp geliştirmesi için gerekli tüm olanaklardan yararlanma, yeteneklerini ve gizli gücünü harekete geçirip kullanması, giderek kendini en iyi biçimde gerçekleştirme ve aşma gereksinimi içindedir. Çağdaş insanın bu gereksinimlerini karşılayabilmesi için

günlük yaşam bilgisinin ötesinde gerçeği doğruyu, yararlıyı ve kullanışlıyı, hem de özgür ve güzeli araması, bu amaçla da çaba harcaması gerekir. Bu arayış ve çabaların süresi ve ürünü olan "bilim, teknik, sanat", çağdaş insanın üç ana çalışma, yaratma ve gelişme alanıdır. Bu. üç alan insanın biyolojik, toplumsal ve kültürel yapısında temel bulur (Numanoğlu, 1999, s,342).

Çağımızda bilim, teknik ve sanat insan yaşamının vazgeçilmez üç ögesidir. Bu alanlardan hiçbiri tek başına var olmamaktadır. Birinin veya ikisinin eksikliği çağımız insanın yaşamında sıkıntılar doğuracağı gerçeğini göstermektedir.

Çağımızın sınırsız ve hızlı değişkenliğine sonsuz istem beklentilerine ayak uydurabilmek ve onda olumsuz bulduğumuz yönelme ve olgulara karşı gereken savaşı verebilmek için, çok yönlü çok boyutlu ve demokratik düşünmeyi öğrenmek gereklidir. Doğru toplumsallaşmayı gerçekleştirebilmek, yetişen insanlarımıza bu değerleri kazandırmak, öğretebilmek için yeniden ele alınması gereklidir. Bu yeni yöntemler çok boyutlu sürekli yenilikler içeren ve yaratıcılığı destekleyen yöntemlerdir. Böyle olunca sanat eğitiminin de en geniş en zengin kapsamıyla bu yeni oluş içerisinde yer alması gerekir (San, 1985, s.36-3).

Küreselleşmeyi getiren önemli faktörlerden biri, bilgi ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmelerdir. Geçerli bilgi ve teknolojinin üretimi ve kullanımı ise, toplumların eğitim sistemlerinin etkililiğine bağlanabilir. Bu nedenle, eğitim, küreselleşmeye neden olan temel unsurlardan biri olarak görülebilir. A. Toffler'ın, "ilk çağlarda güçlü olan, endüstri çağında zengin olan kazanırdı; bilgi çağında ise bilgili olan kazanacaktır" sözü, önümüzdeki dönemde bireyin, kurumun veya toplumun başarısının bilgiyi üretme ve kullanmadaki etkinliğine bağlı olacağını göstermektedir (Yıldırım, 2000, s.3).

Eğitim ile küreselleşme arasında çift yönlü bir ilişkinin olduğu, küreselleşen dünyanın eğitim sistemlerini yenileşmeye zorlarken, eğitim alanındaki gelişmelerin de küreselleşme sürecine hız ve yön verdiği belirtilebilir. Bütün bunlar, gelecekte birey ve toplumların şekillenmesinde en belirleyici etkenin bilgi olacağını göstermektedir.

Küresel dünyada bireyin bilgiyi bilmesi yada bir şey hakkında sadece bilgi sahibi olması yeterli olmamakta, bildiği bilgiyi aynı zamanda hayata aktara bilecek olması önemli hale gelmektedir.

Küreselleşme ile oluşan anlayışta, eğitimde ezberciliğin içi boşalmış, ezbercilik anlamsız ve faydasız bir uğraş haline gelmiştir. Bilimsel bilgi, mutlak gerçekliği yansıtmıyorsa, ezberletilmesinin bir anlamı yoktur (Özden, 2002,s.40).

Artık okulda öğretilen bilgiyi birey yaşantısında kullanmıyorsa , bu bilgiyi bilmek önemli hale gelmemekte, asıl olan bireye yaşamında kulana bileceği bilgiler önemli olmaktadır.

Bilgi toplumunu kuracak olan bireylerin, akıl, zeka ve beyin güçlerini geliştirmeleri ve etkin bir biçimde kullanabilmeleri, eğitim etkinliklerinde bilinçli ve düzenli bir çalışma ve çabayı gerekli kılmaktadır. Bilgi bolluğu ve hızlı iletişimle küçülen günümüz dünyasında, bu baş döndürücü hıza yetişebilmek, sürekli üretilen ve çok kısa zamanda tüketilen bilgiyi gereği gibi kullanabilmek ve dönüşümünü sağlayabilmek, kuşkusuz zihinsel güçlerini çok iyi kullanabilen, eleştirel düşünebilen, muhakeme edebilen ve yeniden üretebilen bireylere sahip olmakla mümkün olacaktır (Turgut, 2001,s.34).

Küreselleşme, bağımsız, güçlü, sorun çözen, girişimci, risk alabilen bireyler gerektirmektedir. Bu insanı yetiştirecek olan de eğitim sistemleridir. Eğitim sistemleri, böyle niteliklere sahip insanları yetiştirebilecek şekilde yapılanmalıdırlar.

Yeni süreçte öğrenci, eski dar kalıplardan çıkıp, öğretmenin rehberliğinde öğrenmeyi öğrenen birey konumuna gelecektir (Numanoğlu,1999, s.347).

Öğretimin ilk basamağından son basamağına kadar öğrenciler, problemi belirleme, olası çözüm önerileri geliştirme, mevcut çözüm önerileri içinde en makul olanı tespit edip uygulama ve elde edilen sonucu temel amaçlarla karşılaştırarak gerekli düzeltmeleri yapma becerileriyle tanıştırlacaktır. Gençler, ancak bu yolla bilgiyi anlayan, yorumlayan ve geliştirebilen özelliklere sahip olarak yetiştirilebilirler (Doğan, 2002, s.18).

Bireylerin çağ dışı kalmamaları için,topluma karşı sorumluluk duyan, toplumdan gücünü alan, oluşturucu ve yapıcı düşünmeyi benimsemeleri gerekir. Aksi takdirde endüstri çağını, yalnız teknik bir olgu gibi görür, çağdaş bir düşünme sistemi kurulamazsa, ülkemizde, insanca çağdaş bir yaşam yaşanılmayacağı gibi, taklitten öteye de gidilemez.

Böyle bir sistemde yetişen öğrencilerin fikirleri analiz ve sentez etmeleri, anladıklarını başkalarıyla sözlü ve yazılı olarak paylaşmaları, öğrendiklerini sağlam bir

çerçeveye oturtmaları, konuyu öğrenerek soruları yanıtlamaları ve günlük yaşamla ilişki kurmaları sağlanacaktır (Tan ve diğerleri, 2002, s. 9).

Atık çağımızda teknolojiyi kendi alanında kullanabilen, gerekli olan bilgiye her şekilde ulaşabilen, bu bilgileri kendi yorumlayıp projelere ödev ve tasarımlarına bu bilgileri yorumlayarak özgün bir şekilde aktarabilen bireylere ihtiyaç olmaktadır.

Bilgi toplumunun öğrencileri, teknolojinin imkânlarından yararlanarak projeler üretebilen, farklı proje gruplarında çalışabilen, ekiple çalışma becerisine sahip, bağımsız düşünebilen, hayal gücü yüksek, mantıklı kararlar alabilen, aktif katılımcı, bilgiyi arayan, düşünen, üretken, önyargısız ve her türlü düşünceye saygılı bireyler olacaklardır (Numanoğlu, 1999, s.348).

Küreselleşmenin gerektirdiği insan tipini yetiştirecek okulda öğretmenlerde de böyle insanları yetiştirme yeterliğine sahip öğretmenlere gereksinim vardır.

Küreselleşen dünyada eğitim, sürekli öğrenmeyi, bilgiyi bilmeyi, bilgili olmayı, bilgiyi üretmeyi, bilgi ile yaşamayı sağlayan bir süreçtir. Küreselleşme sürecindeki eğitim yöneticisi ise, birey-toplum-çevre uyumunu gözeten, güven ilkesini benimseyen biri olarak görülmelidir (Doğan, 2002, s.95).

Geleneksel anlamda, belli bilgi stokuna erişmiş insanın yerini, artık bilgi elde etme yöntemlerini bilen insan alacaktır (Özdemir, 2000, s.21).

Yaş, cinsiyet ve statüsü ne olursa olsun, insanlara eğitimde fırsat eşitliği sunmak gerekliliği ortadadır. “Herkes İçin Hayat Boyu Öğrenme” politikasını benimseyen ülkeler, şüphesiz Küreselleşme sürecini olumlu getirileriyle yaşayacaktır. Doğru ve nesnel bilgiyi yakalamak, araştırmak ve öğrenmek için fırsatlar yaratmak, tarafsız ve açık tartışma olanakları sunabilecek demokratik bir eğitim sistemini desteklemek eğitimcilerimiz için zorunlu hale gelmiştir (Tural, 2004, s.95).

Küreselleşme ve teknoloji ile gündeme bilgisayar girmektedir. Önceleri bireylere okur-yazar olmak yetmekteydi. “Ben ne istersem yaparım” sloganı bireye ekmek kapısı açabilmekteydi. Artık bu slogan yerini vasıflı iş gücüne terk etmektedir. Çağımızda, şimdiye kadar edinilmiş kavramları yeniden tarif etmek gerekmektedir. Örneğin; okuryazarlığı ele alalım. Önceleri bu kavram metin ve sayısal okur-yazarlıkla sınırlı iken şimdi bu kavramı yeniden tanımlamak gerekmektedir. Okur-yazarlık denince; metin okur-yazarlığı, doküman okur-yazarlığı, sayısal okur-yazarlığı, bilimsel okur-yazarlık, teknolojik okur-yazarlık anlaşılmaktadır.

Topluma, toplumun gerçeklerini açıklayan ve topluma yön veren, insanlar nesnel gerçeklik arasında estetiksel ilişki kuran sanatın, gerçekte toplumun bilinçlendirilmesi gibi oldukça önemli, bir rolü vardır. Sanat, biçim en uygun bir içerikle, içeriğin en uygun bir biçimde dengesidir...gerçeği düzel tasarımlarla yansıtan özel bir toplumsal bilinç ve insan devinimi biçimidir (San. 1985, s.142).

Sanatın yer almadığı bir toplum var olamaz ve düşünülemez. Güzel sanatlar eğitimi, okul öncesi dönemden başlayarak hayatın her döneminde sürdürülecek çok boyutlu bir süreçtir. Sanatta yaratıcılık özü oluşturur. Yaratıcılığın ilk şartı algı, sonra algıların analiz ve sentez yoluyla bir takım kavramlara gidilebilmesi ve son olarak ta problem çözüme aşamasıdır.

Sanat insanla yaşattır. Sanatın gelişimi insanın birey olmasıyla başlar. Seramik ve seramik sanatı insanla birlikte gelişmeye, değişmeye ve kapsamlaşmaya başlamıştır.

“Sanat eğitimi” kavramı 19. yüzyıl başlarında Avrupa'da ortaya çıkar. 19.yüzyılın yarısından sonra ise, önce endüstrileşme sürecinde başta giden ülkelerde olmak üzere geniş kitlelerde etkili olur ve genel eğitim sistemi içinde önemli bir konuma gelir.

Seramik, Batı ülkelerinde 20.yüzyılda bir sanat dalı olarak kabul edilmiştir. Türkiye’de ise bu süreç Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin dini inançları nedeniyle “resim ve heykel” gibi sanat dallarına yasaklar getirmesi sonucu, ancak Cumhuriyet’in kuruluşundan sonra hız kazanmıştır.

Teknoloji ve makine devrini yaşadığımız çağımızda belki tüm çağlardan daha fazla estetik bir eğitime " Sanat Eğitimi" ihtiyaç duyulmaktadır. Endüstri çağı bize yeni bir düşünme sistemini öğretmektedir. Bilim ve teknikte yoğun gelişmelerin yaşandığı, teknolojinin günlük hayatımıza girdiği günümüzde çocuklarımızın ruhsal açıdan dengeli, paylaşımcı yetişebilmeleri için sanat eğitimi vazgeçilmezdir. Yaşadığımız çevredeki bilinçsiz betonlaşma, gelişme adına yaşanan düzensiz ve zevksiz oluşumlar ancak sanat eğitimi derslerinde kazandırılacak estetik çevre bilinci ile güzelliklere dönüştürülebilir.

Güzel sanatlar eğitimi; yetişmekte olanlara ve yetişenlere güzel sanatların yasamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla ve güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini, ifade gücünü, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu örnekleri ile göstererek ve aynı zamanda çeşitli tür

ve dallarda beceri kazandırabilecek uygulamalı çalışmalarla sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir (San, 1985, s.5).

Çağdaş eğitim sistemi içerisinde, örgün eğitimin her basamağında sanat eğitiminin var edilmeye çalışıldığı ancak, uygulamaların yeterli olmadığı görülmektedir.Çağın koşullarına uygun olarak bugün, örgün eğitimin her basamağında, sanat eğitime yer verilmesi bir zorunluluk haline gelmektedir.

Nitelikli sanat yayınları, slaytlar ve onları göstermede kullanılan araç-gereç, video çekici ve oynatıcıları, dokümanter filmler, galeriler, bol ve uygun ışıklı atölyeler bugün sanatı meslek olarak öğreten yüksek öğretim kurumlarında bile yeterli oranlarda değildir.İlk ve orta öğretim kurumlarında ise yok denecek kadar azdır” (Halıçınarlı, 1998, s. 70).

Başta ilköğretim olmak üzere, diğer öğretim kademelerinde sanat eğitimi ders saatlerinin azlığı, malzemelerin yetersizliği, ortamın elverişsizliği, öğretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle zorunlu eğitim kademelerindeki öğrencilerin sanat eğitimi başta olmak üzere, sanatın eğitim kurumlarında hak ettiği yeri alabilmesi, gelişebilmesi sağlanmalıdır. Bu da ancak, sanatın gerekliliğine ve önemine inanmış insanlar, çağın gereklerini yakalayabilmiş bir eğitim politikası, gerekli donanım ile etkili bir programla yetişmiş olan eğitimciler sayesinde gerçekleştirilebilir.

Çağdaş sanat eğitiminde yeniden yapılanmanın başarılı olabilmesi için sanat eğitimcilerinin olumlu ve üretken bir yapıya sahip olabilmeleri gerekmektedir.Eğitimciler, bu yapılanışa hazır, program kapsamındaki yeni dersleri öğretebilmek için sanat eğitiminde ilave bilgi ve beceriyi öğrenebilecek yapıda ve anlayışta olmalıdır.Çağdaş sanat eğitimi anlayışları sanat eğitimcilerinin oldukça kapsamlı ve çok yönlü yetiştirilmelerini gerekli kılmaktadır. Sanat eğitiminin içeriğinin ve metodolojisinin oluşturulmasına rehberlik edebilecek eğitimcilere ihtiyaç duyulmaktadır. Sanat eğitimindeki yeni yaklaşım ve söylemlerin eğitim fakültelerinde işlevsel duruma gelmesi öğretim üyelerinin etkin katılımı ve programın gerekleri doğrultusunda bilgi ve beceriyle donanmalarıyla mümkün olabilecektir.

Zafer Gençaydın'ın ifadesiyle, “İyi bir sanat eğitimcisi, eğitimci kişiliğini, yaratıcı yani sanatçı kişiliğiyle var edebilir ve güçlendirebilir. Yaratıcı olmayan eğitimci, öğrencilerinde ne yaratma heyecanı uyandırabilir ne de bu heyecanı sürekli diri tutabilir.İnsan yaptığı kadar bilir, bildiği kadar anlar, anladığı kadar da anlatabilir ya da

öğretebilir.”Sanat eğitimcisi, öğrencilerine önce sanatçı kişiliği ve kimliğiyle yol gösteren olmalıdır (Gençaydın, 1990, s. 28).

Çağın gereksinimlerine uygun istem ve beklentilerin çoğalması, sanatsal alanda da çok boyutlu düşünebilmeyi, yeni anlamlandırmalar yapabilmeyi zorunlu kılmıştır.İnsanı biçimlendiren, değiştiren ve geliştiren eğitimcilerin bu anlamda araştırmacı,sorgulayıcı, çözüm üretebilen bireyler yetiştirmesi hedeflenmelidir. Bugünün sanat eğitimcisi ya da sanatçı adaylarından sanatın işlevi ve sınırlarını sorgulayabilen, ulusal değerleri evrensel boyuta taşıyabilen, doğaya ve evrene yeni anlamlar yükleyebilen yapıtlar üretebilmeleri beklenmektedir.

2.2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, küreselleşme ile ilgili yapılan yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Durmuş (2002) tarafından yapılan “Küreselleşmenin Eğitime Yansımaları” adlı araştırmada; insandan ve insan ilişkilerinden bağımsız hiçbir gelişmenin düşünülemeyeceği, iletişim olanaklarındaki hızlı gelişmeye bağlı olarak ‘her şeyin her şeyi etkilemesi’ artık herkesin kabul ettiği bir olgu olduğu dile getirilmiştir. Bu olgudan hareketle küresel boyutta yaşanan ekonomik, siyasal ve toplumsal değişim ve dönüşümlerin yerel eğitim sistemlerini etkileyeceği varsayımlarından yola çıkılarak küreselleşmenin doğurduğu fırsatlar ve tehlikelerden eğitimimize etkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Literatür taramasına dayalı kuramsal-analitik bir çalışma olan araştırmanın sonucunda; küreselleşmenin çok yönlü bir kuşatma oluşturduğu, eğitimle ilişkisi olan herkesin bu alanla ilgili gözlem ve çözüm yönünde çaba harcamaları gerektiği sonucuna varılmıştır. 109 referans kullanılan araştırma yüksek lisans tezi olup 106 sayfadan ibarettir.

Altın (1998) tarafından yapılan “Küreselleşme ve Bölgeselleşme: Eğitim Açısından Türkiye’nin Olanakları” adlı araştırma; küreselleşmenin kaçınılmaz olarak teknolojik ve bilimsel gelişmelerden ayrı düşünülemeyeceği varsayımından hareketle bu alanlardaki gelişmelerin -küresel ölçekteki gelişme sürecinin- Türkiye açısından önemine değinilmiş bir literatür taramasıdır. Adı geçen araştırma, 133 referans kullanılarak yapılmış, 147 sayfa tutmuş ve Türkiye’nin bilim-teknik-sanayi alanlarında hızlı bir gelişme göstermesi gerekliliği sonucuna varılmıştır.

İşçi (1995) tarafından “Kültür Sömürgeciliği ve Eğitim” başlıklı araştırmada, kültürü ve onun hayata geçirilmesi demek olan eğitimi gelişmiş ülkelerin özellikle teknoloji yoluyla gerçekleştirme biçimleri sekiz ayrı bölümde ele alınmıştır. Sömürgeciliği, dünya ölçeğinde ve geniş bir tarihi arka plandan ele alarak özelde Türkiye’ye ait etkiler üzerinde durmuştur. Araştırmacının doktora çalışması olarak yürüttüğü çalışmada, toplam 2500 kişiye,12 soruluk bir anket uygulamıştır. Araştırmacı, kültürel sömürgeye maruz ülkelerin öncelikle eğitim kurumlarının, sonra da kitle haberleşme vasıtalarının ele geçirildiğini belirtmektedir. Milletlerin mücadelesini aslında kültürlerin mücadelesi olarak tanımlayan araştırmacı, tarihte kültürel

asimilasyona uğrayarak yok olan birçok devleti örnek olarak göstermektedir. Türkiye açısından görülen kültürel tablodaki olumsuzlukları açıklayan araştırmacı, kültürü besleyen manevi değerlere önem verilmesi, dili korumaya yönelik tedbirler alınması, örnek Türkçe'yle sanat yapıtları oluşturulması, her derecedeki okullara mezuniyet sınavları konularak disiplin uygulamalarının daha ciddi olarak uygulanması, yabancı dille eğitim veren okulların kapatılması, sınıf geçmelerin zorlaştırılması gibi önerilerde bulunmuştur. Kitap olarak da yayınlanan araştırmada 230 referans kullanılmış, araştırma 353 sayfa tutmuştur.

Şentürk (2007) tarafından yapılan “Küreselleşmenin Eğitim Fakülteleri Üzerine Etkileri” adlı araştırmada küreselleşmenin Eğitim Fakülteleri üzerinde yönetim boyutundaki beklenen ve gözlenen etkilerini, öğretim elemanlarının görüşlerine dayanarak açıklamaktadır. Araştırma, var olan durumu betimleyen tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki devlet üniversitelerine bağlı 45 Eğitim Fakültesinde, Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent ve Araştırma Görevlisi olarak, 2005-2006 öğretim yılında görev yapan 2702 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini 24 Eğitim Fakültesinde görev yapan 1627 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Adı geçen araştırma, 170 sayfa tutmuş ve Eğitim Fakültelerinde, öğretim programlarının yeni liberal politikalarından, piyasa koşullarından etkilenmediği; serbest piyasa ekonomisine uyumu sağlayacak bilgi ve becerilerin öncelikli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan alan incelemesi sonucunda bir kaç yerli araştırmacının varlığına rastlanmıştır. Küreselleşme üzerinde çok sayıda çalışmada olmakla birlikte özellikle yurt içinde küreselleşmenin seramik sanat eğitimi ve seramik sanatına ilişkin sınırlı sayıda çalışmayla katkı sağlandığı görülmüştür.

İlgili araştırmaların geneline bakıldığında eğitimle ilgili konularda yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Bu araştırmanın konusuyla ilgili doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır.

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması izlenen yol ve toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler konusunda bilgi verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Tarama yöntemi ile küreselleşme sürecinin sanat, seramik ve seramik sanat eğitimi etkisine yönelik olumlu yada olumsuz uzman görüşleri ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Veri kaynağı ve veri toplama aracı bakımından incelendiğinde bu çalışma bir anket araştırmasıdır. Analiz teknikleri yönünden incelendiğinde ise sayısal bir araştırmadır.

3.2 Çalışma Evreni

Bu araştırmanın çalışma evrenini, seramik eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Türkiye’de 2007–2008 öğretim yılı başındaki duruma göre; 67 devlet üniversitesi, 30 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 97 üniversite bulunmaktadır. Bunların içerisinde 39 üniversitede Güzel Sanatlar Fakültesi vardır ve bunların yalnızca 20 tanesinde seramik bölümü bulunmaktadır. Bununla beraber eğitim fakültelerinde Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi hariç seramik öğretmenliği bulunmamaktadır.

Araştırma örneklemindeki okullar ve uzman dağılımı tablo-1 de verilmiştir:

Tablo 1
Araştırma Örneklemi

Okul adı	Ankete katılan öğretim elemanı sayısı	%
Gazi Üniversitesi	7	26.9
Hacettepe Üniversitesi	3	11.3
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	7.6
Sakarya Üniversitesi	2	7.6
Anadolu Üniversitesi	4	15.3
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	2	7.6
Selçuklu Üniversitesi	1	3.8
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	3.8
Akdeniz Üniversitesi	2	7.6
Kocaeli Üniversitesi	1	3.8
Kapadokya meslek yüksek okulu	1	3.8
Toplam	26	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmayı toplam 26 kişi oluşturmaktadır. Öğretim elemanlarına bakıldığında 3 Hacettepe Üniversitesi, 7 Gazi Üniversitesi, 2 Süleyman Demirel Üniversitesi, 2 Sakarya Üniversitesi, 4 Anadolu Üniversitesi, 2 Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, 1 Selçuklu Üniversitesi, 1 Dokuz Eylül Üniversitesi, 2

Akdeniz Üniversitesi,1 Kocaeli Üniversitesi, 1 Kapadokya Meslek Yüksekokulu olmak üzere toplam 26 öğretim elamanı olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Küreselleşmenin sanat ,seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine olan etkisinin belirlenmesi amacıyla, verilerin bir kısmı kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir. Araştırma için konuyla ilgili kitap, dergi ve konuya ışık tutacak tezlerden faydalanarak kuramsal bilgiler toplanmıştır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından küreselleşmenin sanat,seramik sanatı ve seramik sanat eğitimine etkisi ile ilgili bilgi toplama formu geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan derecelendirme ölçekli bilgi toplama formu uzman görüşü ve önerileri ile araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bilgi toplama formunda 5 Katılıyorum, 4 Orta Düzeyin Üstünde Katılıyorum, 3 Orta Düzeyde Katılıyorum, 2 Orta Düzeyin Altında Katılmıyorum, 1 Katılmıyorum gibi dereceler ve sayısal değerler bulunmaktadır.

Bu araştırmada küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine olan etkisini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,82 olan, 30 maddelik, 5'li likert tipi Küreselleşmenin Sanat, Seramik Sanatı ve Seramik Sanat Eğitimine Etkilerine Yönelik Bilgi Toplama Formu kullanılmıştır.

3.4. Bilgi Toplama Formunun Geliştirilmesi

Küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkilerini tespit etmek amacıyla bilgi toplama formunun geliştirilmesinde sırası ile aşağıdaki işlemler yapılmıştır;

- 1- Konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır.
- 2- Küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkisini ortaya koyan bilgi toplama formu için uzman görüşü alınmıştır.
- 3- 72 maddelik taslak liste oluşturulmuştur.
- 4- Oluşturulan taslak liste kapsam ve görüş geçerliği açısından konu alanı seramik eğitimi olan uzman görüşüne sunulmuştur.
- 5- Uzman görüşleri ile sonunda taslak bilgi toplama formu 72 maddeden 30 maddeye indirilmiştir.

3.5.Verilerin Analizi

Küreselleşmenin sanat, seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkilerini tespit etmek amacıyla hazırlanan bilgi toplama formunun analizi, SPSS 15.0 istatistik paket programıyla yapılmıştır.Yapılan bu araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarının yorumlanması alt amaçlar doğrultusunda yapılmıştır. Araştırmanın amaçlarını oluşturan küreselleşme sürecinin sanat,seramik sanatı ve seramik sanat eğitimi üzerine etkisine ilişkin öğretim elamanı görüşleri tablo 2'ye yerleştirilmiştir.

Tablo 2 açıklanmış, yorumu yapılmıştır. Veri toplama araçlarında kullanılan beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak, elde edilen ortalama puanların yorumlanmasında; 1,00–1,79 “Katılmıyorum”, 1,80–2,59 “Orta düzeyin altında katılıyorum”, 2,60–3,39 “orta düzeyde katılıyorum”, 3,40–4,19 “orta düzeyin üstünde katılıyorum”, 4,20–5,00 “katılıyorum” puan aralıkları temel alınmıştır.Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareket edilerek seçeneklerin sınırları belirlenmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümde toplanan veriler, uygun istatistik teknikleri kullanılarak analiz edilmiş, bu analizler amaçlara bağlı tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.1 Küreselleşmenin sanat, üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?” Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Küreselleşmenin sanat, seramik ve seramik sanat eğitimine yönelik etkisini belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi toplama formu 26 öğretim elemanına uygulanmıştır. Bilgi toplama formuna verilen cevaplar tablo 2’ e yerleştirilmiştir.

Tablo 2: Küreselleşmenin Sanata Etkisine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri

İfadeler	Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam(n)		— X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1-Küreselleşme sanatta tek tip ürün meydana gelmesine sebep olmaktadır.	5	19.2	4	15.4	7	26.9	5	19.2	5	19.2	33	100.00	2.33
2- Küreselleşme ile yaygınlaşan akımlar hızlı tüketimi artırmakta ve sanatta yeni akımlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır.	8	30.8	6	23.1	6	23.1	4	15.4	2	7.7	33	100.00	2.78
3- Küreselleşme sanatsal olgularını endüstri ile işbirliğine taşımaktadır.	10	38.5	8	30.8	6	23.1	0	0	2	7.7	33	100.00	3.09
4-Sanata destekleyen batılı şirketler sanatçıları batılılaşmaya yöneltmektedir.	8	30.8	5	19.2	7	26.9	1	3.8	5	19.2	33	100.00	2.66

İfadeler	Katılıyor		Orta düzeyin üstünde katılıyor		Orta düzeyde katılıyor		Orta düzeyin altında katılıyor		Katılmıyor		Toplam (n)		— X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5- Küreselleşme ile birlikte sanat tek merkezde değil bir çok merkezde gelişme göstermektedir.	6	23.1	10	30.8	6	23.1	3	11.5	1	3.8	33	100.00	2.87
6- Küreselleşme politikayı sanatın konusu haline getirmektedir.	7	26.9	4	15.4	9	34.6	2	7.7	4	15.4	33	100.00	2.60
7- Küreselleşme sürecinde sanatçılar içinde buldukları sisteme ters düşmeden sanatlarını yapmaktadırlar.	3	11.5	3	11.5	8	30.8	9	23.1	6	23.1	33	100.00	2.27
8- Küreselleşme ile sanat da doğulu ve batılı sanatçılar arasında ayırım oluşmasına neden olmaktadır.	6	23.1	8	30.8	6	23.1	3	11.5	3	11.5	33	100.00	2.69
9- Teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan sanat kolları(fotoğrafçılık ,sinema...) sanatçılara yeni gelir alanları açmaktadır.	14	53.8	6	23.1	3	11.5	1	3.8	2	7.7	33	100.00	3.24
10- Küreselleşme toplumdaki sınıf farklılıklarını en aza indirmeye başladığı için sanat toplumun her kesimine ulaşabilmektedir.	2	7.7	2	7.7	6	23.1	4	15.4	12	46.2	33	100.00	2.69
11- Küreselleşen dünyada büyük firmalar sanatı ve sanatçıyı kendi firma reklamlarını yapmakta kullanmaktadırlar.	16	61.5	3	11.5	5	19.2	0	0	2	7.7	33	100.00	3.30

Tablo 2'ye bakıldığında bilgi toplama formuna 26 öğretim elamanının cevap verdiği görülmektedir.

İfade 1: Öğretim elemanları “Küreselleşme sanatta tek tip ürün meydana gelmesine sebep olmaktadır” ifadesine %19,2 katılıyorum, %15,4 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %26,9 orta düzeyde katılıyorum, %19,2 orta düzeyin altında katılıyorum,%19,2 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.33’dür ve ifadeye “orta düzeyin altında ” katılım olduğu görülmektedir. Katılıyorum, orta düzeyin altında katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdeleri dilimi aynıdır.

Öğretim elemanlarının küreselleşmenin sanatta tek tip ürün meydana getirdiğine tam katılmamakla birlikte katılmayan ve katılan kişi sayılarının aynı olduğu görülmektedir. İfadeye orta düzeyin altında katılım olmuştur. Bunun sebebi öğretim elemanlarının sektörde sanayileşmenin etkisiyle ürünlerin tek tipe indirildiğini düşünceleriyle beraber, sektördeki piyasa yarışından dolayı ürün çeşidinin de arttırdığı fikrine sahip olabilirler.

İfade 2: Öğretim elemanları “Küreselleşme ile yaygınlaşan akımlar hızlı tüketimi artırmakta ve sanatta yeni akımlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır” ifadesine %30.8 katılıyorum, %23,1 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum,%15,4 orta düzeyin altında katılıyorum,%7,7 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.78’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin üstünde katılıyorum ve orta düzeyde katılıyorum cevaplarının yüzdeleri dilimi aynıdır.

Yapılan değerlendirmeye göre öğretim elemanları bu ifadeye orta düzeyde katıldıkları sonucu çıkmıştır. Küreselleşme gelişen teknoloji ile yeni iletişim araçları sayesinde sanat akımlarının dünyanın her yerine ulaşmasını sağlamakta, böylelikle farklı yerlerde yaşayan sanatçıların kendilerini yeni sanat akımlarının içinde bulmalarına neden olmaktadır. Akımların bu kadar hızlı yayılması sanatçıların daha hızlı tasarımlar yaparak yeni sanat akımları meydana getirmesine ve hızla yayılan bu sanat akımları aynı hızla tüketilerek yeni sanat akımları oluşmasına sebep olmaktadır. Öğretim görevlileri bu düşünceyle ifadeye orta düzeyde katılmış olabilirler.

İfade 3: Öğretim elemanları “Küreselleşme sanatsal olgularını endüstri ile

işbirliğine taşımaktadır” ifadesine %38,5 katılıyorum, %30,8 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum,% 7,7 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 3.09’dur ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum cevabı verilmemiştir. Öğretim elemanları küreselleşmenin sanatsal olguları endüstri ile işbirliğine taşıdığını katıldıkları görülmektedir.

Küreselleşme ile başlayan endüstri çalışmalarına karşı bir tepki olarak başlayan “Bahaus” döneminden sonra sanatsal olguların zanaatla birleşerek endüstride tasarımın da öne geçtiği düşüncesi ön plandadır. Müşterilerin artık sadece kullanmak amaçlı değil aldıkları ürünlerde estetik ve tasarımı bir arada görmek istemelerinden dolayı endüstri ürünlerinde estetik olgu aranmaktadır. Buda sanat olgularının endüstride kullanılmasına yol açmaktadır.

İfade 4: “Sanatı destekleyen batılı şirketler sanatçıları batılılaşmaya yöneltmektedir” ifadesine öğretim elemanları %30,8 katılıyorum, %19,2 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %26,9 orta düzeyde katılıyorum, % 3,8 orta düzeyin altında katılıyorum,%19,2 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.66’dır ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin üstünde katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Küreselleşmenin etkisiyle ülkeler kendi kültürlerini diğer kültürlerle tanıtmaya hatta yansıtma fırsatı bulmuşlardır. Kendi kültürlerini yansıtmak ve tanıtmak isteyen gelişmiş batılı ülkelerin şirketleri diğer ülkelerin sanatçılarına destek vermişlerdir. Fakat batı kültürünü yaymak isteyen batılı şirketler diğer ülkelerin sanatçılarına batıya yönelterek kendi ülke kültürlerinden uzaklaştırıp batı kültürünün etkisinde kalmalarına sebep olmaktadır. Bu düşünceye sahip olan öğretim elemanları ifadeye bu düşünceyle yaklaşım orta düzeyde katılmışlardır.

İfade 5: Öğretim elemanları “Küreselleşme ile birlikte sanat tek merkezde değil bir çok merkezde gelişme göstermektedir.” ifadesine %23,1 katılıyorum, %38,5 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum, % 11,5 orta düzeyin altında katılıyorum, %3,8 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.87’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir.

Katılıyorum ve orta düzeyde katılıyorum cevaplarının yüzdeleri aynıdır

Teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar dünyanın her yerine ulaşarak sanatçıların kendilerini, sadece kendi ülkelerinde değil başka ülkelerde de kendi sanatlarını ifade etmelerini sağlamıştır. Diğer ülkelerdeki akımların bütün dünyaya yayılmasıyla sanat geniş bir alana yayılarak her ülkede ön plana çıkmaya başlamıştır. Öğretim elemanlarının bu ifadeye orta düzeyde katılmalarının sebebi bu düşünceye sahip olmaları olabilir.

İfade 6: Ankete katılan öğretim elemanları “Küreselleşme politikayı sanatın konusu haline getirmektedir.” ifadesine %26,9 katılıyorum, %15,4 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %34,6 orta düzeyde katılıyorum, % 7,7 orta düzeyin altında katılıyorum, %15,4 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.60’dır ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin üstünde katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdeleri aynıdır

Küreselleşmenin sonucu olarak gelişmiş ülkeler arasında toprak rekabeti baş göstermektedir. Dünyayı bir bütün haline getirme düşüncesi ülkeler arasındaki anlaşmazlıkları ve rekabeti artırmıştır. Gelişen teknolojiyle bütün dünyadaki ülkelerin politik olayları her ülke tarafından bilinmekte ve sanatçılar bu gündemden etkilenerek yapıtlarında bu etkilenmeyi kullanmaktadırlar. Politikanın sanatın konusu haline gelmesi fikrine öğretim elemanları bu sebepten dolayı orta düzeyde katılmış olabilirler.

İfade 7: Öğretim elemanları “Küreselleşme sürecinde sanatçılar içinde buldukları sisteme ters düşmeden sanatlarını yapmaktadırlar.” İfadesine, %11,5 katılıyorum, %11,5 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %30,8 orta düzeyde katılıyorum, % 23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, % 23,1 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.27’dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdeleri aynıdır

Sanatçılar kendilerini özgürce her durumda ifade edebilen insanlardır. Diğer insanlardan farklı olarak bazı olaylara tepkilerini sanatlarıyla gösterirler. Düzene olan eleştirilerini de sanatlarıyla dile getirmektedirler. Fakat küreselleşme ile yeri

geldiğinde gündemde kalabilmek için bazı sanatçılar sisteme karşı çıkmadan düzenin istediği gibi sanatlarını yapabilirler. Bu konu öğretim görevlilerinin ifadeye orta düzeyin altında katılmalarının nedeni olabilir.

İfade 8: Öğretim elemanları “Küreselleşme ile sanat da doğulu ve batılı sanatçılar arasında ayırım oluşmasına neden olmaktadır” ifadesine %23,1 katılıyorum, %30,8 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum,% 11,5 orta düzeyin altında katılıyorum,% 11,5 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.69’dur ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. %11.5 katılmıyorum cevabının olması aritmetik ortalamanın düşmesine neden olsa da orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Küreselleşme ile dünya bir bütün haline gelmeye başlamış ve bütün ülkeler teknoloji ile kendi sanatlarını ön plana çıkarmak istemişlerdir. Kendi sanatlarını ve kültürlerini ön planda tutan ve başka ülkelere kendi sanatlarını kabul ettirmek isteyen batılı sanatçılar dünyadaki diğer sanatçıları da etkisine almak istemekte fakat maddi olanakları iyi olmayan doğulu sanatçılar bu düzene uymamakta ve düzen dışında kalmakta ve böylece doğu ve batılı sanatçılar arasında ayrımlar oluşabilir. Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 9: Ankete katılan öğretim elemanları “Teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan sanat kolları(fotoğrafçılık, sinema...) sanatçılara yeni gelir alanları açmaktadır.” ifadesine %53,8 katılıyorum, %23,1 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %11,5 orta düzeyde katılıyorum,% 3,8 orta düzeyin altında katılıyorum,% 7,7 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 3.24’dür ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir.

Teknolojik gelişmeler sonucunda farklı akımlar ortaya çıkmıştır. Bu akımlar sayesinde sanatçılar kendilerini sadece resim, heykel, seramikle değil fotoğrafçılık sinema gibi yeni sanat alanlarında da ifade etmeye başlamışlardır. Bu yeni sanat dalları sanatçılara yeni gelir kaynağı olmuştur. Öğretim üyeleri bu fikre orta düzeyde katılmaktadırlar.

İfade 10: Öğretim elemanları “Küreselleşme toplumlardaki sınıf farklılıklarını en aza indirmeye başladığı için sanat toplumun her kesimine ulaşabilmektedir.” ifadesine %7,7 katılıyorum, %7,7 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum, %15,4 orta düzeyin altında katılıyorum, %46,2 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.69’dur ve ifadeye orta düzeyde katılım olmaadığı görülmektedir. Katılıyorum ve orta düzeyin üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Küreselleşme sayesinde ortaya çıkan yeni teknolojik iletişim aletleri dünyanın her yerindeki ve dünyanın her kesiminden insana rahatlıkla ulaşmaktadır. Televizyon, radyo....vb reklamlarının sayesinde sanat haberleri daha rahat ve kolay halka ulaşmaya başlamakta, Fakat toplumun eğitim düzeyinin düşük olmasından dolayı sanat haberlerine ve yapılan sanat faaliyetlerine toplumda herkesin bu konuda çok ilgili olmadıkları görülebilir. Bu konu öğretim görevlilerinin ifadeye orta düzeyde katılmalarına neden olmuş olabilir.

İfade 11: Ankete katılan öğretim elemanları “Küreselleşen dünyada büyük firmalar sanatı ve sanatçıyı kendi firma reklamlarını yapmakta kullanmaktadırlar.” ifadesine %61,5 katılıyorum, %11,5 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %19,2 orta düzeyde katılıyorum, %7,7 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 3.30’dur ve ifadeye orta düzey de katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum cevabı verilmemiştir.

Küreselleşmenin etkisiyle firmalar sanatçılara sponsor olmaya başlamışlardır. Fakat bunun karşılığında sponsor olan büyük firmalar kendi reklamlarını yapmak için sanatçıların yaptığı sanat eserlerini ve sanatçıları kullanmaya başlamışlardır. Böylece sanat eserleriyle adlarını daha rahat duyurmakta ve küreselleşmeyle oluşan yeni dünya düzeni içerisinde kendi yerlerini almaya başlamışlardır. Sabancı grubunun atlı köşkünde sergilediği Picasso resimleri, Akbank caz festivali sponsorluğu gibi buna daha benzer bir çok örnek verilebilir. Bu düşüncede olan öğretim görevlileri ifadeye orta düzeyinde katılmışlardır.

Yapılan istatistiksel analize göre 26 öğretim elemanına uygulanan bilgi toplama formundaki aritmetik ortalama, % ve frekans değerlerine bakıldığında

çoğunlukla ifadelerle olumlu cevap verildiği görülmektedir. Olumsuz cevap verenlerin sayısı çok azdır.Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Küreselleşmenin Seramik Sanatına Etkisine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri

İfadeler	Katlıyorum		Orta düzeyin üstünde katlıyorum		Orta düzeyde katlıyorum		Orta düzeyin altında katlıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	
12-Küreselleşme seramik sanatında seramikçinin kendi kültürünün(kendi ülke, bölge kültürünün) , ön plana çıkmasını sağlamaktadır.	4	15,4	5	19,2	8	30,8	6	23,1	3	11,5	33	100,00	2,39
13- Küreselleşme hızlı tüketime neden olduğundan seramik sanatında endüstriyel üretimi artırmaktadır.	9	34,6	4	15,4	5	19,2	4	15,4	4	15,4	33	100,00	2,66
14- Küreselleşme, kitlesel iletişimin de etkisiyle seramik sanatında akımların yaygınlaşmasını ve seramik sanatının bu akımlar etkisinde kalmasını sağlamaktadır.	6	23,1	7	26,9	3	11,5	6	23,1	4	15,4	33	100,00	2,51
15- Küreselleşmeyle birlikte gelişen teknoloji seramik sanatın da el emeğini yok etmektedir.	11	42,3	6	23,1	4	15,4	2	7,7	3	11,5	33	100,00	2,97

ifadeler	Katilyorum		Orta düzeyin üstünde katilyorum		Orta düzeyde katilyorum		Orta düzeyin altında katilyorum		Katilyorum		Toplam (n)		— X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	
16- Küreselleşme seramik sanatında yapı olarak daha sade ve daha fazla anlam yüklenen formlar oluşmasına neden olmaktadır.	5	19,2	5	19,2	4	15,4	6	23,1	6	23,1	33	100.00	2,27
17- Küreselleşme üretimi artırdığından ve piyasayla işbirliğine girmesinden dolayı seramik sanatında sanatsal formun değerini düşürmektedir.	6	23,1	7	26,9	3	11,5	2	7,7	8	30,8	33	100.00	2,39
18- Küreselleşme seramik sanatında formun tek basına çamurdan değil yan materyallerle de (kağıt, tahta, demir...) ifade edilmesini sağlamaktadır.	7	26,9	4	15,4	8	30,4	3	11,5	4	15,4	33	100.00	2,57
19- Küreselleşme seramik sanatını şehir dokusuna taşıyarak kamusal alanlarda kullanımında (seramik duvar panoları, heykeller, vb.) etkili olmaktadır.	11	42,3	3	11,5	6	23,1	4	15,4	2	7,7	33	100.00	2,87
20- Küreselleşme seramik sanatını diğer sanat dallarıyla birleşmesini sağlamaktadır.(si nema, grafik, heykel...)	8	30,8	11	42,3	2	7,7	2	7,7	3	11,5	33	100.00	2,93

4.2.Küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?” Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İfade 12: Öğretim elemanları “Küreselleşme seramik sanatında seramikçinin kendi kültürünün (kendi ülke, bölge kültürünün) , ön plana çıkmasını sağlamaktadır.” ifadesine %15,4 katılıyorum, %19,2 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %30,8 orta düzeyde katılıyorum, % 23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, % 11,5 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.39’dur ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir.

Her insan gibi sanatçılar da doğdukları toprakların kültürleriyle büyürler. İnsanlar kendi kültürlerinin birer parçası halinde gelir. Sanatçılar farkında olmadan kendi yaşadıkları kültürleri bir şekilde sanat eserlerine yansıtırlar ve eserlerinde kültürlerini kullanırlar. İnsanlar kendi kültürlerini başka insanlara tanıtmak ve sevdirmek isterler. Bu duyguya sahip sanatçılar kendi sahip oldukları ve kendilerini geliştiren kültürlerini yansıtmak amacıyla geçmişten günümüze gelen seramik eserlerinden yararlanarak yapıtlarında kültürlerini ön plana çıkarırlar. Öğretim görevlileri bu düşünceyle yola çıkarak ifadeye orta düzeyin altında katıldıkları görülmektedir.

İfade 13: Öğretim elemanları “Küreselleşme hızlı tüketime neden olduğundan seramik sanatında endüstriyel üretimi artırmaktadır.” ifadesine %34,6 katılıyorum, %15,4 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %19,2 orta düzeyde katılıyorum, %15,4 orta düzeyin altında katılıyorum, %15,4 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.66’dır ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdeleri dilimi aynadır.

Teknoloji ve gelişen iletişim araçları ürünlerin bütün dünyaya yayılma isteğini artırmıştır. Fabrikaların da çoğalması nedeniyle endüstri ön plana çıkmıştır. bunun sonucunda seramik sanatında endüstriyel üretim artırılarak seramik sanatının bütün dünyaya yayılması sağlanmıştır. Bu konu öğretim görevlilerinin ifadeye orta düzeyde katılımlarına neden olmuş olabilir.

İfade 14: “Küreselleşme, kitlesel iletişimin de etkisiyle seramik sanatında

akımların yaygınlaşmasını ve seramik sanatının bu akımlar etkisinde kalmasını sağlamaktadır.” ifadesine %23,1 katılıyorum, %26,9 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %11,5 orta düzeyde katılıyorum, %23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, %15,4 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.51’dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. katılıyorum ve orta düzeyin altında katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

İletişim araçları akımların bütün dünyaya yayılmasını sağlamıştır. Yayılan bu sanat akımlarına seramik sanatçıları katılarak veya katılmayarak tepkilerini sanatla belli etmişlerdir. Akımlarla ilgili kendi fikirlerini sanatla belirten sanatçılar bu akımların etkisinde kalmışlardır. Bazı sanatçılar sanat eserlerinde akımları baz almayarak kendi düşüncelerini ve fikirlerini sanat eserlerine yansıtmışlardır. Bu da akımları bazı sanatçıların konusu olmaktan çıkarmıştır. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılmalarına neden olmuş olabilir.

İfade 15: Öğretim elemanlarının “Küreselleşmeyle birlikte gelişen teknoloji seramik sanatın da el emeğini yok etmektedir.” ifadesine %42,3 katılıyorum, %23,1 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %15,4 orta düzeyde katılıyorum, %7,7 orta düzeyin altında katılıyorum, %11,5 katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Aritmetik ortalaması 2.97’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Katılıyorum ve orta düzeyin üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Küreselleşmeyle gelişen teknoloji kişilerin tek tip ürüne yönelmelerine neden olmuştur. Endüstriyel üründe tasarımın aranması sanat ve zanaatın birleşmesi ve hızlı tüketim, ürünlerin çoğaltılmasına yönelik talepler makineleşmeyi ve endüstriyi ön plana çıkarmıştır. Çoklu üretimin ön plana çıkmasıyla el emeği zamanla yok olmaktadır. Fikrini savunana öğretim elemanları ifadeye bu nedenle orta düzeyde katılmış olabilirler.

İfade 16: “Küreselleşme seramik sanatında yapı olarak daha sade ve daha fazla anlam yüklenen formlar oluşmasına neden olmaktadır.” ifadesine %19,2 katılıyorum, %19,2 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %15,4 orta düzeyde katılıyorum, %23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, %23,1 katılmıyorum cevabını

vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.27'dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin altında katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır.

Günümüz akımlarının etkisiyle yalın daha sade ve soyut kavramalar ön plandadır. Sanatçılar artık daha az hareketlerle kendilerini ifade etme yolunu tercih etmişlerdir. Günümüzde daha soyut ve bu soyutluğa fazla anlam yüklenen formlar daha çok kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra sanatçıların bir kısmı soyut yerine daha karmaşık şekilleri de bir arada kullanmaktadırlar. Bu düşünceden dolayı öğretim elemanları ifadeye orta düzeyin altında katılmış olabilirler.

İfade 17: “Küreselleşme üretimi artırdığından ve piyasayla işbirliğine girmesinden dolayı seramik sanatında sanatsal formun değerini düşürmektedir. .” ifadesine %23,1 katılıyorum, %26,9 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %11,5 orta düzeyde katılıyorum, %7,7 orta düzeyin altında katılıyorum, %30,8 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.39'dur ve %30.8 katılmıyorum cevabının olması aritmetik ortalamanın düşmesine neden olmuş ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir.

Endüstrinin gelişmesi ile fabrikaların teknolojik olarak kendilerini geliştirmeleri daha fazla ürünün daha ucuza üretilmesi ve satılmasına neden olmaktadır. Piyasada daha ucuz ürünün kabul görmesi sanatsal form yerine endüstri ürününün kabul görmesine neden olmuştur. Bununla beraber bazı sanatsal formlar tek olmalarından ve sanatsal değer taşımalarından dolayı hala piyasaya direnmektedirler. Bu fikirle ifadeye öğretim görevlileri orta düzeyin altında katılmışlardır.

İfade 18: “Küreselleşme seramik sanatında formun tek basına çamurdan değil yan materyallerle de (kağıt, tahta, demir...) ifade edilmesini sağlamaktadır.” ifadesine %26,9 katılıyorum, %15,4 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %30,8 orta düzeyde katılıyorum, %11,5 orta düzeyin altında katılıyorum, %15,4 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.57'dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyin üstünde katılıyorum ve katılmıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Küreselleşme ve akımların ortaya çıkması ile yeni sanat dalları ortaya çıkmıştır. Artık sanat dalları tek başına değil bir arada kullanılmaya başlanmıştır. Sanatsal ürünlerde malzeme sınırlaması ortadan kalkmış artık farklı materyalleri bir arada kullanılarak yeni ifade biçimleri ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda seramikte de sadece çamur değil metal tahta gibi malzemelerde kullanılarak seramik sanatını farklı bir boyuta taşınmıştır. Bazı sanatçılar yan materyal kullanmak yerine seramiği sadece çamurdan oluşturmaya devam etmişlerdir. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 19: “Küreselleşme seramik sanatını şehir dokusuna taşıyarak kamusal alanlarda kullanımında (seramik duvar panoları, heykeller, vb.) etkili olmaktadır.” ifadesine %42,3 katılıyorum, %11,5 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %23,1 orta düzeyde katılıyorum, %15,4 orta düzeyin altında katılıyorum, %7,7 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.87’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir.

İnsanlara sanatı tanıtmak ve sanatın toplum içerisinde yer almasını sağlamak amacıyla otel, okul, hastane gibi geleneksel yapı tipleri toplum çağının gereksinimlerine uygun olarak yeni bir anlayışla ele alınmaya başlamakta ve sanat sergi salonlarından bu yeni (okul, hastane...v.b) alanlara da yerini almaktadır. Bu ifadeye orta düzeyde katılım olmuştur.

İfade 20: “Küreselleşme seramik sanatını diğer sanat dallarıyla birleşmesini sağlamaktadır.(sinema, grafik, heykel...)” ifadesine %30,8 katılıyorum, %42,3 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %7,7 orta düzeyde katılıyorum, % 7,7 orta düzeyin altında katılıyorum, %11,5 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.93’dür ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyde katılıyorum ve orta düzeyin altında katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır.

Küreselleşme ile dünyada bir bütün sağlanmaya çalışılırken akımlar sayesinde de sanat dalları arasındaki ayrım ortadan kalkmış sanat eserleri tek başına değil diğer sanat dallarıyla bir bütün haline gelmiştir. Artık önemli olan sanatçının kafasındaki sorunu nasıl ifade edeceği olmuştur. Bu düşünceye sahip sanatçılar yapıtlarını sergilerken müzik, grafik gibi diğer sanat dallarıyla bütünleştirerek

sunmaya başlamışlardır. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden olabilir..

Yapılan istatistiksel analize göre 26 öğretim elemanına uygulanan bilgi toplama formundaki aritmetik ortalama, % ve frekans değerlerine bakıldığında çoğunlukla ifadelere olumlu cevap verildiği görülmektedir. Olumsuz cevap verenlerin sayısı çok azdır.Küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Küreselleşmenin Seramik Sanat Eğitimine Etkisine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşleri

İfadeler	Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
21-Küreselleşme sonucu olarak seramik sanat eğitimi farklı ülke kültürlerinden etkilenmekte ve farklı ülke kültürleri seramik sanat eğitimini uygulamalarında yer almaktadır.	13	50	8	30,8	4	15,4	0	0	1	3,8	33	100,00	3,33
22- Küreselleşen dünyada seramik sanat eğitiminde öğrencinin atölyelerde öğrenci merkezli yani; serbest tasarımlar yapmasını ve özgün çalışmasını sağlamakta, seramik sanat eğitimcisi öğrenciyeye bu yöne yönelik rehberlik etmektedir.	6	23,1	6	23,1	10	38,5	3	11,5	1	3,8	33	100,00	2,75

İfadeler	Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
23-Küreselleşme seramik sanat eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamlarını ve kendi kültür değerlerini, on plana çıkarmalarını sağlamaktadır.	3	11,5	7	26,9	8	30,8	6	23,1	2	7,7	33	100.00	2,44
24-Küreselleşme ile seramik sanat eğitimindeki öğrenciler bilgilere kendileri araştırarak ulaşmakta ve edindikleri bilgileri sentezleyerek yeni sanatsal formlar yapmakta ve özgün ifadelerini bulmaktadırlar.	4	15,4	7	26,9	8	34,6	4	15,4	2	7,7	33	100.00	2,48
25-Küreselleşme seramik sanat eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamaktadır.	1	3,8	8	30,8	5	19,2	6	23,1	6	23,1	33	100.00	2,12
26-Küreselleşme Türkiye deki seramik sanat eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yöneltmekte, fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir.	9	34,6	5	19,2	5	19,2	3	11,5	4	15,4	33	100.00	2,72

İfadeler	Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
27-Küreselleşme seramik eğitimi programlarının düzenli olarak yenilenmesini gerekli kılmaktadır.	12	46,2	9	34,6	2	7,7	3	11,5	0	0	33	100.00	3,27
28-Küreselleşme ile farklı sanat alanları (grafik, seramik, heykel.vb),iletişim araçları ile tanıtılmakta ve sanat kolları her yaş için ilgi çekici hale gelmekte ve bunun sonucu daha fazla sanat eğitimcisine ihtiyaç duyulmaktadır.	8	30,8	6	23,1	9	34,6	2	7,7	1	3,8	33	100.00	2,90
29- Sanat eğitiminde kendini geliştiren öğrenciler hızla gelişen iletişim araçları(televizyon , bilgisayar, cep telefonu...) ile uluslar arası sanatsal faaliyetlerden haberdar olup etkinliklere daha rahat katılabilmektedirler.	15	57,7	5	19,2	3	11,5	3	11,5	0	0	33	100.00	3,33
30-Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamın özelliklerini teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir.(tasarım atölyelerinde bilgisayar kullanımı, atölyelerde elektrikli tornalar v.b)	16	61,5	2	15,4	4	15,4	2	7,7	0	0	33	100.00	3,15

4.3.Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri nelerdir?” Amacına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İfade 21: “Küreselleşme sonucu olarak seramik sanat eğitimi farklı ülke kültürlerinden etkilenmekte ve farklı ülke kültürleri seramik sanat eğitimini uygulamalarında yer almaktadır.” ifadesine %50,0 katılıyorum, %30,8 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %15,4 orta düzeyde katılıyorum, %3,8 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 3.33’dür ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. İfadeye orta düzeyin altında katılıyorum cevabı verilmemiştir.

Küreselleşme ile dünya bir bütün haline gelmekte ve böylece bütün ülkeler birbirinden her alanda etkilenmektedirler.her ülke farklı kültüre sahip olduğundan ve ülkelere de verilen eğitimlerde ülkelerin kendi kültürel değerlerini içerdiği için bunun sonucunda farklı ülkelerde kullanılan seramik sanat eğitimi program ve uygulamaları diğer ülkelerde de kullanılmakta da ve böylece her ülkenin sahip olduğu kültürel değerler diğer ülkelerde yansımaktadır.

İfade 22: “Küreselleşen dünyada seramik sanat eğitiminde öğrencinin atölyelerde öğrenci merkezli yani; serbest tasarımlar yapmasını ve özgün çalışmasını sağlamakta, seramik sanat eğitimcisi öğrenciye bu yöne yönelik rehberlik etmektedir.” ifadesine %23,1 katılıyorum, %23,1 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %38,5 orta düzeyde katılıyorum, %11,5 orta düzeyin altında katılıyorum, %3,8 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.75’dir ve ifadeye orta düzey de katılım olduğu görülmektedir.Katılıyorum ve orta düzeyin üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Çağın gereksinimlerine uygun istem ve beklentilerin çoğalması, sanatsal alanda da çok boyutlu düşünebilmeyi, yeni anlamlandırmalar yapabilmeyi zorunlu kılmıştır.İnsanı biçimlendiren, değiştiren ve geliştiren seramik sanat eğitimcilerinin bu anlamda araştırmacı, sorgulayıcı, çözüm üretebilen bireyler yetiştirmesi hedeflenmelidir. Öğrenci merkezli eğitimin ön plana çıkmasıyla öğretmenler sadece öğrenciler yol göstermeye başlamışlardır. Bu eğitim yöntemi sayesinde özgürce hareket etmeye ve fikirlerini rahatça ifade edebilmelerine neden olmuştur. Böylece

serbest tasarımlar ve özgün çalışmalar meydana gelebilir. Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzey de katılma nedenlerinden biri olabilir..

İfade 23: “Küreselleşme seramik sanat eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamlarını ve kendi kültür değerlerini, ön plana çıkarmalarını sağlamaktadır..” ifadesine %11,5 katılıyorum, %26,9 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %30,8 orta düzeyde katılıyorum, %23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, %7,7 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.45’dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir.

İnsanlar yasadıkları kültürel değerlere göre yaşamlarını sürdürürler. Kişiler kendi kültürlerinden ayrı düşünemezler. Fark etmeden kendi kültürlerini ve değerlerini yaptıkları formlarda kullanmaya başlarlar. Ait oldukları kültürel değerlerden yararlanarak yeni formlar meydana getiren öğrenciler bu kültürün diğer ülkelerde ön plana çıkmasını ülkelerindeki maddi imkansızlıklar yüzünden sağlayamayabilirler. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 24: “Küreselleşme ile seramik sanat eğitimindeki öğrenciler bilgilere kendileri araştırarak ulaşmakta ve edindikleri bilgileri sentezleyerek yeni sanatsal formlar yapmakta ve özgün ifadelerini bulmaktadırlar.” ifadesine %15,4 katılıyorum, %26,9 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %34,6 orta düzeyde katılıyorum, %15,4 orta düzeyin altında katılıyorum, %7,7 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.48’dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Katılıyorum ve orta düzeyin altında katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır.

Küreselleşen dünyada artık teknolojiyi kendi alanında kullana bilen, gerekli olan bilgiye her şekilde ulaşp, bu bilgileri kendi yorumlayıp projelere ödev ve tasarımlarına bu bilgileri yorumlayarak özgün bir şekilde aktara bilen bireylere ihtiyaç olmaktadır.Yeni edindikleri bilgileri eski bilgilerle birleştirerek formlarında uygulamaya çalışmaktadırlar. Fakat eğitimdeki aksaklıklardan dolayı öğrenciler kolayı seçerek araştırmaya yapmaktan uzamalaşabilirler ve yapılmış olanı kopyalayp yorumlamadan aynısı kendileri bir çalışma olarak sunabilirler. Buna göre bu fikre

sahip öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 25: “Küreselleşme seramik sanat eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamaktadır.” ifadesine %3,8 katılıyorum, %30,8 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %19,2 orta düzeyde katılıyorum, %23,1 orta düzeyin altında katılıyorum, %23,1 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.12’dir ve ifadeye orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Katılmıyorum ve orta düzeyin altında katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Endüstriyel ürünlerin ön planda olması ve fabrikaların çoğalmasıyla seramik fabrikalarında ısı sahası açılmıştır. Ayrıca tasarımın fabrika bünyesinde yer almasıyla endüstri önem kazanmıştır. Piyasayı takip eden okullar öğrencilerin endüstriye yönlendirerek piyasada yer almalarını sağlamak istemişlerdir. Bunun yanı sıra serbest tasarım ürünleri yapmalarına da destek vermişlerdir yani sadece endüstriyel değil diğer konular da tasarıma önem verilmiştir.Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden olabilir.

İfade 26: “Küreselleşme Türkiye deki seramik sanat eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yönelmekte, fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir.” ifadesine %34,6 katılıyorum, %19,2 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %19,2 orta düzeyde katılıyorum,% 11,5 orta düzeyin altında katılıyorum,% 15,4 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.72’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Orta düzeyde katılıyorum ve orta düzeyin üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdelik dilimi aynıdır

Gelişmiş ülkelerdeki teknolojik gelişmeler ve kullanılan eğitim programları Türkiye’ de kullanılan sanat eğitimi programlarını sorgulamaya ve bu sanat eğitimi programlarının geliştirilmesine yönelmiştir. Fakat okullardaki yetersizlikler ortamların uygun olamaması maddi sorunlar bu iyileşme ve yapılandırma hareketlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu düşünce öğretim elemanları orta düzeyde katılma nedenlerinden olabilir.

İfade 27: “Küreselleşme seramik eğitimi programlarının düzenli olarak yenilenmesini gerekli kılmaktadır.” ifadesine %46,2 katılıyorum, %34,6 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %7,7 orta düzeyde katılıyorum, %11,5 orta düzeyin altında katılıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 3.27’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Katılmıyorum cevabı verilmemiştir.

Teknolojik gelişmelerle birlikte seramik eğitiminde de yeni gelişmeler, yeni atölye malzemeleri ve yeni tasarımlar olmaktadır. Bütün bu yeni gelişmeler okullardaki seramik eğitiminin de uyması için okullardaki seramik eğitim programları düzenlenmeli ve aralıklarla seramik eğitim programları yenilenebilir.

İfade 28: “Küreselleşme ile farklı sanat alanları (grafik, seramik, heykel.vb), iletişim araçları ile tanıtılmakta ve sanat kolları her yaş için ilgi çekici hale gelmekte ve bunun sonucu daha fazla sanat eğitimcisine ihtiyaç duyulmaktadır.” ifadesine %30,8 katılıyorum, %23,1 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %34,6 orta düzeyde katılıyorum, %7,7 orta düzeyin altında katılıyorum, %3,8 katılmıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 2.90’dır ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir.

Gelişen teknoloji ve küreselleşmenin de etkisiyle her yerde kullanılan gelişmiş iletişim araçları ile farklı sanat kolları tanıtılmakta ve her yaşta insanlar bu sanat alanları hakkında kolayca bilgilendirilmektedirler. Böylece insanlar bilmedikleri bu sanat alanlarına ilgi duyup bu alanlarda çalışmalar yapmak ve bu sanat alanlarını öğrenmek istemektedirler. Bunun sonucunda da bu sanat alanlarını öğretmek için daha fazla sanat eğitimcilerine ihtiyaç duyulabilir. Bu düşün öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 29: “Sanat eğitiminde kendini geliştiren öğrenciler hızla gelişen iletişim araçları (televizyon, bilgisayar, cep telefonu...) ile uluslar arası sanatsal faaliyetlerden haberdar olup etkinliklere daha rahat katılabilmektedirler” ifadesine %57,7 katılıyorum, %19,2 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %11,5 orta düzeyde katılıyorum, %11,5 orta düzeyin altında katılıyorum, cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 3.33’dür ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Katılmıyorum cevabı verilmemiştir. Orta düzeyde katılıyorum ve orta düzeyin

üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdeler dilimi aynıdır.

Küreselleşme ile hızla yayılan iletişim araçları ile artık dünyanın bir ucunda olan bir olaydan dünyanın başka bir ucunda yaşayan insanlar aynı anda haberdar olmaktadır. Dolayısıyla hızla küreselleşen dünyada sanat eğitimi alanında da dünyanın farklı bir ülkesinde geliştirilen sanatsal bir faaliyetten yada etkinlikten öğrenciler hemen haberdar olabilmekte ve bu etkinliğe sanal ortamda İnternet aracılığı ile katıla bilirler.Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

İfade 30: “Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamın özelliklerini teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir.(tasarım atölyelerinde bilgisayar kullanımı, atölyelerde elektrikli tornalar v.b).” ifadesine %61,5 katılıyorum, %15,4 orta düzeyin üstünde katılıyorum, %15,4 orta düzeyde katılıyorum, %7,7 orta düzeyin altında katılıyorum cevabını vermiştir. Aritmetik ortalaması 3.15’dir ve ifadeye orta düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Katılmıyorum cevabı verilmemiştir. Orta düzeyde katılıyorum ve orta düzeyin üstünde katılıyorum cevaplarının yüzdeler dilimi aynıdır

Gelişen teknoloji ile yeni üretilen teknolojik aletler eğitimde de yerini almaya başlamaktadır. Küreselleşme sonucu dünyanın her tarafına eğitim de kullanılan bu teknolojik aletlerin kullanımı hızla yayılmakta gelişen teknoloji ile dünyanın hemen hemen her ülkesinde eğitim verilen kurumlarda kullanılmaya başlanmaktadır. Bunun sonucu olarak da seramik eğitimi verilen okullarda bulunan seramik atölyelerinde teknolojik malzemeler kullanılabilir ve atölyeler bu teknolojik malzemelere uygun düzenlenebilir.

Yapılan istatistiksel analize göre 26 öğretim elemanına uygulanan bilgi toplama formundaki aritmetik ortalama, % ve frekans değerlerine bakıldığında çoğunlukla ifadeler olumlu cevap verildiği görülmektedir. Olumsuz cevap verenlerin sayısı çok azdır.Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan bulgular doğrultusunda sonuçlar ve öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç

Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik öğretim elemanları görüşlerinden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir;

1-Öğretim elemanları küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik görüşlerin çoğuna orta düzeyde katılmaktadırlar.

2-Ankete katılan öğretim elemanları “Küreselleşme sanatta tek tip ürün meydana gelmesine sebep olmaktadır” ve “Küreselleşme sürecinde sanatçılar içinde buldukları sisteme ters düşmeden sanatlarını yapmaktadırlar.” ifadelerine orta düzeyin altında katıldıkları görülmektedir.

3-Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik yapılan ankete öğretim elemanları elemanları “Küreselleşen dünyada büyük firmalar sanatı ve sanatçıyı kendi firma reklamlarını yapmakta kullanmaktadırlar.” İfadesine 3.30 aritmetik ortalaması ile orta düzey de bir katılım olduğu görülmektedir.

4-Anket sonucuna bakıldığında “Küreselleşme ile yaygınlaşan akımlar hızlı tüketimi artırmakta ve sanatta yeni akımlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır.” ve “Küreselleşme ile sanat da doğulu ve batılı sanatçılar arasında ayırım oluşmasına neden olmaktadır.” ifadelerine bakıldığında batılı şirketler sanatı desteklemekte ve bunun sonucunda sanatçılar batılılaşmaya yönelmekte bu da doğulu ve batılı sanatçılar arasında ayırımı neden olmaktadır sonucuna ulaşılmaktadır. Öğretim elemanları bu ifadelere orta düzeyde katıldıkları görülmektedir.

5-Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik yapılan ankette öğretim

elemanlarının verdiği cevaplara bakılarak orta düzeyde katılım olduğu görülmekte ve bununla da küreselleşmenin sanatı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır.

6- Küreselleşen dünya düzeninde kendi kendine tasarım yapabilen, yaptığı bu tasarımları dünya düzeyinde kullanılabilir ve üretilebilir hale getire bilen özgür, yaratıcı düşünen, sahip olduğu kültürel değerlerini kendi tasarımlarına aktarabilen seramik sanatçısı yetiştire bilmektir.

Küreselleşmenin seramik sanatı, üzerine etkisine yönelik öğretim elemanları görüşlerinden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir;

7- Küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik yapılan ankette öğretim elemanlarının verdiği cevaplara bakılarak çoğunlukla orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir.

8- “Küreselleşme seramik sanatını şehir dokusuna taşıyarak kamusal alanlarda kullanımında (seramik duvar panoları, heykeller, vb.) etkili olmaktadır.” ve “Küreselleşme seramik sanatını diğer sanat dallarıyla birleşmesini sağlamaktadır.(sinema, grafik, heykel...)” ifadelerine öğretim elemanları orta düzeyde katılım sağlamışlardır.

Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik öğretim elemanları görüşlerinden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir;

9- Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik yapılan anket sonuçlarına bakıldığında küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine verilen cevaplarda öğretim elemanlarının çoğunlukla orta düzeyde katılımları olduğu görülmektedir. Genel olarak anket sonucuna bakıldığında küreselleşmenin seramik sanat eğitimini olumlu etkilediği görüşünde olduklarına ulaşılmaktadır.

10- “Küreselleşme seramik sanat eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamaktadır.” ifadesine öğretim elemanlarından orta düzeyin altında katılım olduğu görülmektedir. Sonuca bakıldığında küreselleşmenin seramik öğrencisini bir ürün tasarlama aşamasında sınırladığı görüşüne öğretim elemanlarının

katılımlarının az olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

5.2. Öneriler

Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırmadan elde elden bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1-Anketteki “ Küreselleşme Türkiye deki seramik sanat eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yöneltmekte, fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir.”ifadesinin sonucuna bakıldığında küreselleşme ile Türkiye deki seramik sanat eğitimi dünya standartlarına getirilmesi için Türkiye Milli Eğitim Bakanlığının sanat eğitiminde alt yapıdaki sorunları gidererek Türkiye deki seramik sanat eğitimini dünya standartlarına uygun hale getirmelidir.

2-Okullarda seramik eğitimi öğretmenleri seramik sanat eğitimi derslerin de diğer sanat dallarını da tanıtılmalı ve seramik öğretmenleri öğrenciye bu sanat dallarının seramik sanatıyla ilişkilendirme yollarını anlatılmalıdırlar.

3-Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamı teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir;bundan dolayı Türkiye’deki eğitim kurumlarındaki seramik atölyeleri fiziksel olarak teknolojiye uygun hale getirilmelidir.(Bilgisayar,pres,plaka açma makinesi ,ölçme aletleri..v.b)

4-Küreselleşme seramik eğitimi programlarının düzenli olarak yenilenmesini gerekli kılmaktadır.Türkiye gelişmiş ölkelerdeki seramik sanat eğitimi veren kurumların seramik eğitim programlarını takip ederek ölkemizde uygulanan seramik eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır.

5-Küreselleşme ile hızla gelişen ve güçlü olan batılı şirketler sanatı batılılaşmaya yönelttikleri ve bundan dolayı da doğulu batılı sanatçılar arasında ayırım olduğundan dolayı Türkiye de sanatçıların batılı şirketlerce yönlendirilmemeleri için devletçe desteklenip ,iş imkanları verilerek çalışmalarında özgürce fikirlerini yansıtmaları ve topluma ışık tutmaları için refah ortamlar

sağlanmalıdır.

6-Gelişen teknoloji ve küreselleşme ile hızla yayılan endüstri çalışmalarından dolayı okullarda seramik sanat eğitimi öğrencileri endüstriyel çalışma alanlarına yönelik eğitilmeli ve bu konuda bilgilendirilmelidir eğitim kurumları piyasayla iş birliği içerisinde olmalıdır.

7-Küreselleşme ile seramik sanat eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamları ve kültürel değerleri ön plana çıktığı için Türkiye'deki seramik sanatı öğrencisine okullarda öğretmenler kendini ve kendi kültürünü ifade etme fırsatı verilmeli ve bu konuda öğretmenler öğrencileri desteklenmeli, eğitimciler de öğrencilere rehberlik etmelidir.

8- Geleneksel sanat eğitim anlayışına alternatif yaklaşımlar geliştirilebilmeli, uluslararası düzeydeki sanatsal etkinlikler, sadece belli bir kesim tarafından değil, sanat eğitimi veren ve sanatçı yetiştiren kurumlar tarafından da yeterince önemsenmeli ve gelişimler takip edilmelidir.

9- Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından eğitim-öğretim alanındaki yatırımlara öncelik verilmeli, seramik eğitimi verilen yerlerde enformasyon ağının kurulması için gerekli donanımlar sağlanmalıdır.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

1-Küreselleşmenin 20. yüzyıl sanat akımlarına etkisine yönelik araştırma yapılabilir.

2-Teknolojinin sanat üzerine etkisine yönelik araştırma yapılabilir

3-Teknolojinin eğitim kurumlarındaki seramik atölyeleri üzerine etkisine yönelik araştırma yapılabilir

KAYNAKÇA

- Akgönenç, O, (1998) “Küreselleşme, Etkileşme, ve Dış Politika Oluşumu”,Milliyetçilik ve Milliyetçilik Tarihi Araştırmaları Vakfı 6. İلمي Kongresi: **Milli Kùltürler ve Küreselleşme.**
- Altun, F. (2004). Küreselleşme değil, dünyanın batılılaştırılması. **Anlayış Dergisi**, Sayı: 15: 44-45.
- Artut, K. (2001). **Sanat eğitimi– kuramlar ve yöntemleri.** (1. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslanoğlu, R, (2002). **Kent; kimlik ve küreselleşme**, Bursa: UÜ, Kùltür Sanat Kurulu Yayınları,
- Aslanoğlu, R.(2002). **Küreselleşme ve üniversite**, Bursa: UÜ, Kùltür Sanat Kurulu Yayınları,
- Aydın, M. S. (2002). **Küreselleşmeye genel bir bakış.** Cemal Uşak (Ed.),Siyasi Ekonomik ve kültürel boyutlarıyla küreselleşme. İstanbul:Ufuk Kitapları.
- Beral, M. (2006). **Sanatçının sermayeyle imtihanı.** Radikal.
- Berger, A.A. (1986). **Kitle iletişimin de çözümleme yöntemleri.** (Çevirenler: Murat Baykan, Uğur Demiray,Deniz Güler, Nazlı Bayram, Aslı Tuna, Nazmi Ulutek, A.Haluk Yüksel, Etam AS). Eskişehir: Anı Yayıncılık
- Berger J.(1986). **Görme biçimleri.** (Çeviren: Yurdanur Salman).İstanbul: Metis Yayınları.
- Berger, P. L. ve S. P. Huntington. (2003). **Küreselleşmenin kültürel dinamikleri. Bir küre bin bir küreselleşme, çağdaş dünyada kültürel çeşitlilik.** (Çeviren: Ayla Ortaç), İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Bozkurt, N. (1994). **Sanat ve estetik kuramları**, Ankara : Asa Yayıncılık,
- Cauquelin, A.(1992). **Çağdaş sanat.** (Çeviren:Özlem Avcı) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları
- Çetinkaya, M. (2002). Küreselleşme: Hayaller, Mitler, Kavgalar. **Köprü Dergisi**,

(77), <http://koprudergisi.com/index.asp?Bolum:EskiSayilar> & Göster: Sayı & Sayı No:77, (E-Dergi).

Dizdar, T.C. (1994). **Kültürel gelişimde tarihsel, endüstriyel ve sanatsal açıdan seramik sanatı, kültürün gelişiminde sanatın öncülüğü** . Ankara: Ankara Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları

Doğan, E. (2002). Eğitimde küreselleşme. **Eğitim Araştırmaları Dergisi**. Sayı: 6, Sayfa:95

DPT. (1995). *Dünyada Küreselleşme Ve Bölgesel Entegrasyonlar*. (At, Nafta, Pasifik) **Ve Türkiye (At, Efta, Kei, Türk Cumhuriyetleri, Ekit (Eco), İslam Ülkeleri) İlişkileri Özel İhtisas Komisyonu Dünyada Küreselleşme Ve Bölgesel Bütünleşmeler Alt Komisyon Raporu**, (Kitap 2), <http://ekutup.dpt.gov.tr/>. web adresinden 23.08.2004 tarihinde alınmıştır.

Durgut, H. , (2004). “**Küreselleşen dünyada Türkçe’nin durumu**”, **Küreselleşen dünya ve Türk kimliği**, İstanbul : Toplumsal Dönüşüm Yayınları,

Erbay, M. (1997) **Plastik Sanatlar Eğitimi’nin gelişimi**, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, (1. Basım)

Fischer, E. (1968). **Sanatın gerekliliği**, (Çeviren :Cevat Çapan,) De Yayınevi,

Galatalı, A. “Seramik Malzeme, Teknik, Zanaat, Sanat mı?” (2001),**Seramik Dergisi**, Türk Seramik Derneği Yay., Nisan-Mayıs, Sayı:14, İstanbul, s.: 45-47

Gençaydın, Z. (1990). **Ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları**, Ankara: Şafak Matbaası,

Geray, H. (1996). “Küreselleşme ve masa üstü sömürgecilik”, **Mürekkep Dergisi**, Bahar Sayısı.

Giddens, A. (1998). **Modernliğin sonuçları**, (Çeviren: Cemal Güzel), İstanbul: Ayrıntı Yayınları,

Göğüş. N. (1990). **Çinicilik ve seramik teknolojisi**. Ankara: Emel Matbaacılık Ltd. Şti.

- Halıçınarlı, E., (1998) Özel Öğretim Yöntemleri İçinde Sanat Eğitiminin Problematığı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Hewison, Robert "Out to Change the Message on a Bottle", **The Sunday Times**, 28 Mayıs 1995.
- İpşiroğlu, N.,M., (1993). **Sanatta devrim**, İstanbul :Remzi Kitabevi,
- Jameson, F. (1984). **Postmodernism or The Cultural Logic of The Late Capitalism**, New Left Review 2001,
- Kozlu, C. (2003). **Türkiye mucizesi için vizyon arayışları ve Asya modelleri**. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Lash, S. "Replies and Critiques. Expert systems or Situated Interpretation? Culture and Institutions in Disorganized Capitalism", Ulrich Beck, Anthony Giddens ve Scott Lash (ed.), **Reflexive Modernization, Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order** (Cambridge, 1994 s.198-215)
- Mutlu E. (1997), **Plastik sanatlar eğitiminin gelişimi**, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları,
- Mutlu Erbay, A.g.e.,
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi toplumu-eğitim-yeni kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve eğitimde yeni kimlikler. Ankara: **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 32, (1-2), 341-350.
- Ölmezoğulları, N,(2002). **Küreselleşme ve Üniversite**, (1. Basım) Bursa :U.Ü Kültür Sanat Yayınları
- Özdemir, S.(1998). **Medya emperyalizm ve küreselleşme**. İstanbul: Timaş Yayınevi.
- Özden, Y. (2002). Eğitimde yeni sistem arayışları. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Robertson, R. (1999). **Küreselleşme toplum kuramı ve küresel kültür**. (Çeviren: B.H. Yolsal). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. (1. Baskı).
- San, İ. (1985). **Sanat ve eğitim felsefesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi-Eğitim Bilimleri Yayınları, No:151,

- San, İ. (1983). **Sanat eğitim kuramları**, Ankara : Tan Yayıncılık,
- Sarıbay, A. Y. (2004), **Modernitenin ironisi olarak globalleşme**, İstanbul: Everest Yayınları,
- Sena, C.(1972). **Estetik**, İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları
- Somel, C. (2002). Az gelişmişlik perspektifinden küreselleşme, **Doğu Batı Dergisi**, Sayı:18, FSK, s. 142
- Turgut, B. (2001). Küreselleşme ve Milli Değerler. **Milli Eğitim Dergisi**. Sayı:12
- Tural, N. K (2004), **Küreselleşme ve üniversiteler**, Ankara: Kök Yayıncılık,
- Tan, Ş. Kayabaşı, Y ve Erdoğan, A. (2002). **Öğretimi planlama ve değerlendirme**. (3. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yaman, S. Küreselleşmenin Seramik Sanatı ve Seramik Eğitimi Üzerindeki Etkisi **Küreselleşme ile ilgili çalışma**, <http://w3.gazi.edu.tr> ,1/4.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek. (2000). **Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri**. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zimmerman, M. Teknolojik Kültür ve Felsefenin Sonu Kaygı, Bahar 2003/2, **Ü Felsefe Topluluğu Dergisi**, Bursa, s.100.
- Zukin, S. (1995), **The Cultures of Cities**, Oxford:Blackwell Publishers,
- Water, B. Charles Baudelaire: A Lyric Poet in the Age of Hi Capitalism.) Cambridge: **Polity Pres**, 1994) s.198-215 150. Mart, Nisan, Mayıs 2001.
- Wu, C. 1998 "Embracing the Enterprise Culture: Art Institutions Since the 1980s", **New Left Review**, (sayı 230),

EKLER**EK-1: Öğretim Elemanına Uygulanan Bilgi Toplama Formu****BİLGİ TOPLAMA FORMU**

Sayın Öğretim Elemanı,

Bu araştırma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Seramik Eğitimi Bilim Dalı Master Programı gereği olarak yapılmaktadır.

Araştırmanın amacı; “Küreselleşmenin sanat, seramik ve seramik sanat eğitimi üzerine etkisini” belirlemektir.

Bilgi toplama formunda toplam 30 ifade bulunmaktadır. Bunlardan hiçbirinin kesin, doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Bilgi toplama formunun geçerliliği verilecek cevapların içtenliğine bağlıdır. Bu nedenle bu ifadeleri dikkatle okuyup, uygun bulduğunuz ifadenin önüne (X) işareti koyunuz. İfadeler için 5 Katılıyorum, 4 Orta Düzeyin Üstünde Katılıyorum, 3 Orta Düzeyde Katılıyorum, 2 Orta Düzeyin Altında Katılmıyorum, 1 Katılmıyorum şeklinde bir puanlama yapılmıştır. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız.

Bilgi toplama formundaki ifadeleri cevaplayarak, araştırmama katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

Özlem Eligül
Mesleki Eğitim Fakültesi
Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü
Seramik Anabilim Dalı

İFADELER		Katılıyorum	Orta Düzeyin Üstünde Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Orta Düzeyin Altında Katılıyorum	Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
Küreselleşmenin sanat üzerine etkisine yönelik olan ifadeler						
1	Küreselleşme sanatta tek tip ürün meydana gelmesine sebep olmaktadır .					
2	Küreselleşme ile yaygınlaşan akımlar hızlı tüketimi artırmakta ve sanatta yeni akımlar ortaya çıkmasına neden olmaktadır.					
3	Küreselleşme sanatsal olgularını endüstri ile işbirliğine taşımaktadır.					
4	Sanatı destekleyen batılı şirketler sanatçıları batılılaşmaya yöneltmektedir.					
5	Küreselleşme ile birlikte sanat tek merkezde değil bir çok merkezde gelişme göstermektedir.					
6	Küreselleşme politikayı sanatın konusu haline getirmektedir.					
7	Küreselleşme sürecinde sanatçılar içinde buldukları sisteme ters düşmeden sanatlarını yapmaktadırlar.					
8	Küreselleşme ile sanat da doğulu ve batılı sanatçılar arasında ayrım oluşmasına neden olmaktadır.					
9	Teknolojik gelişmeler sonucu ortaya çıkan sanat kolları(fotoğrafçılık, sinema...) sanatçılara yeni gelir alanları açmaktadır.					
10	Küreselleşme toplumlardaki sınıf farklılıklarını en aza indirmeye başladığı için sanat toplumun her kesimine ulaşabilmektedir.					
11	Küreselleşen dünyada büyük firmalar sanatı ve sanatçıyı kendi firma reklamlarını yapmakta kullanmaktadırlar.					

		Katılıyor	Orta Düzeyin Üstünde Katılıyor	Orta Düzeyde	Orta Düzeyin Altında Katılıyor	Katılmıyor
		5	4	3	2	1
Küreselleşmenin seramik sanatı üzerine etkisine yönelik olan ifadeler						
12	Küreselleşme seramik sanatında seramikçinin kendi kültürünün(kendi ülke, bölge kültürünün) , ön plana çıkmasını sağlamaktadır.					
13	Küreselleşme hızlı tüketime neden olduğundan seramik sanatında endüstriyel üretimi artırmaktadır.					
14	Küreselleşme, kitlesel iletişimin de etkisiyle seramik sanatında akımların yaygınlaşmasını ve seramik sanatının bu akımlar etkisinde kalmasını sağlamaktadır.					
15	Küreselleşmeyle birlikte gelişen teknoloji seramik sanatın da el emeğini yok etmektedir.					
16	Küreselleşme seramik sanatında yapı olarak daha sade ve daha fazla anlam yüklenen formlar oluşmasına neden olmaktadır.					
17	Küreselleşme üretimi artırdığından ve piyasayla işbirliğine girmesinden dolayı seramik sanatında sanatsal formun değerini düşürmektedir.					
18	Küreselleşme seramik sanatında formun tek basına çamurdan değil yan materyallerle de (kağıt, tahta, demir...) ifade edilmesini sağlamaktadır.					
19	Küreselleşme seramik sanatını şehir dokusuna taşıyarak kamusal alanlarda kullanımında (seramik duvar panoları, heykeller, vb.)etkili olmaktadır.					
20	Küreselleşme seramik sanatını diğer sanat dallarıyla birleşmesini sağlamaktadır.(sinema, grafik, heykel...)					

Küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine etkisine yönelik olan ifadeler		Katılıyorum	Orta Düzeyin Üstünde Katılıyorum	Orta Düzeyde	Orta Düzeyin Altında Katılıyorum	Katılmıyorum
		5	4	3	2	1
21	Küreselleşme sonucu olarak seramik sanat eğitimi farklı ülke kültürlerinden etkilenmekte ve farklı ülke kültürleri seramik sanat eğitimini uygulamalarında yer almaktadır.					
22	Küreselleşen dünyada seramik sanat eğitiminde öğrencinin atölyelerde öğrenci merkezli yani; serbest tasarımlar yapmasını ve özgün çalışmasını sağlamakta, seramik sanat eğitimcisi öğrenciye bu yöne yönelik rehberlik etmektedir.					
23	Küreselleşme seramik sanat eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamlarını ve kendi kültür değerlerini, on plana çıkarmalarını sağlamaktadır.					
24	Küreselleşme ile seramik sanat eğitimindeki öğrenciler bilgilere kendileri araştırarak ulaşmakta ve edindikleri bilgileri sentezleyerek yeni sanatsal formlar yapmakta ve özgün ifadelerini bulmaktadırlar.					
25	Küreselleşme seramik sanat eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamaktadır.					
26	Küreselleşme Türkiye deki seramik sanat eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yöneltmekte, fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir.					
27	Küreselleşme seramik eğitimi programlarının düzenli olarak yenilenmesini gerekli kılmaktadır.					
28	Küreselleşme ile farklı sanat alanları (grafik, seramik, heykel.vb),iletişim araçları ile tanıtılmakta ve sanat kolları her yaş için ilgi çekici hale gelmekte ve bunun sonucu daha fazla sanat eğitimcisine ihtiyaç duyulmaktadır.					

29	Sanat eğitiminde kendini geliştiren öğrenciler hızla gelişen iletişim araçları(televizyon, bilgisayar, cep telefonu...) ile uluslar arası sanatsal faaliyetlerden haberdar olup etkinliklere daha rahat katılabilmektedirler					
30	Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamın özelliklerini teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir.(tasarım atölyelerinde bilgisayar kullanımı, atölyelerde elektrikli tornalar v.b)					